

Kungl. bibliotekets årsberättelse. Årg. 1911

1903- 1954: AW

National Library
of Sweden

KUNGL. BIBLIOTEKETS

ÅRSBERÄTTELSE

1911

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET, P. A. NORSTEDT & SÖNER

1912

[126641]

KUNGL. BIBLIOTEK

1811

101

he
m
y
ti
la
f.
frä
un
ma
sal

ta
vo
na
sc
K
mi
söl
det
uta
do
19
bö
i
än
pe

Årsberättelse för år 1911.

Till Konungen.

Kungl. biblioteket har år 1911 hållits tillgängligt för allmänheten under de tider, som föreskrifvits i § 2 af nådiga reglementet för Kungl. bibliotekets begagnande den 30 december 1910. Sålunda har låneexpeditionen varit öppen dagligen i sex timmar, eller från kl. 10 f. m. till kl. 4 e. m., under sammanlagdt 303 dagar. Läsesalen åter har varit öppen från kl. 10 f. m. till kl. 9 e. m., eller elfva timmar dagligen, under 238 dagar; från kl. 10 f. m. till kl. 6 e. m., eller åtta timmar dagligen, under 49 dagar; från kl. 10 f. m. till kl. 4 e. m., eller sex timmar dagligen, under 16 dagar. Sammanlagdt har alltså läsesalen under året varit tillgänglig 3,106 timmar.

Antalet besök och begagnade böcker framgår af följande tabell. I summan för begagnade böcker ingå 3,008 handskriftsvolymer (mot 2,691 föreg. år), och i hemlånens antal äro inräknade 494 nummer (föreg. år 361), företrädesvis porträtter, planscher m. m., som utlämnats för en dag till fotografisk afbildning. Kolumnerna för besök i läsesalen och för hemlån förete någon minskning mot näst föregående år, hvilken minskning, hvad besökens antal angår, till en del torde ha sin grund däri att, sedan det nya reglementet föreskrifvit att personer under 18 år icke utan särskildt tillstånd äga tillträde, frekvensen af skolungdom ej oväsentligt aftagit. Mera anmärkningsvärd är den sedan 1910 års början fortgående minskningen i antalet begagnade böcker. Att denna minskning är mera skenbar än verklig har i föregående årsberättelse framhållits; det år 1910 införda förändrade beräkningssättet, som med skärpt konsekvens tillämpats under 1911, har utan tvifvel haft sin dryga andel i den

nedgång, som statistiken utvisar. För öfrigt bör nu, såsom i flera föregående berättelser, betonas, att de anteckningar, hvarpå den statistiska sammanställningen grundar sig, icke kunna göras så fullständiga, som för vinnande af fullt tillförlitliga resultat vore nödigt. Öfver hufvud kan sägas, att personalens arbete för allmänhetens betjänande icke minskats, snarare att det fortfarande visar ett närmande till den gräns, som med nuvarande arbetskrafter och anordningar är möjlig att uppnå. Från Kungl. bibliotekets sida må därför gifvas uttryck åt förhoppningen, att folkbiblioteksväsendet i hufvudstaden må vinna en utveckling, som kan göra det möjligt för den institution, hvilken företrädesvis har de vetenskapliga studiernas betjänande till sin uppgift, att i större utsträckning än hittills öfverflytta sin andel i det allmänna folkbildningsarbetet på andra, därför särskildt afsedda anstalter.

Månad.	Besök		Begagnade böcker m. m.	
	i läsesalen	i visnings- salen	i läsesalen (utom referens- biblioteket)	hemlån
Januari	4,494	240	7,512	1,768
Februari	4,141	283	7,750	1,592
Mars	4,249	338	7,447	1,499
April	3,669	260	6,125	1,133
Maj	3,486	700	6,232	1,316
Juni	2,822	384	5,788	866
Juli	2,388	512	5,787	887
Augusti	2,362	451	5,640	823
September	4,002	428	7,903	1,276
Oktober	4,613	465	9,164	1,386
November	4,600	392	7,294	1,283
December	3,312	214	6,146	937
Summa	44,138	4,667	82,788	14,766
Motsvarande siffror för				
1909	43,653	4,003	107,657	13,344
1910	45,254	4,573	91,811	15,389

Handskriftssamlingen har liksom förut varit synnerligen flitigt anlitad. Ur densamma hafva — frånräknadt porträtt, planscher och kartor samt Klercker-Mattonska genealogiska samlingen, af hvilken nästan dagligen flera kartonger användts — för be-

gagnande af forskare inom Kungl. biblioteket framtagits 1,549 volymer. I denna siffra äro jämväl inräknade de handskrifter, till ett antal af 627, hvilka användts af forskare, som fått sig studieplats anvisad i handskriftsafdelningens arbetsrum.

Från Riksarkivet, Kammararkivet, Stockholms stads arkiv i Stockholm, Universitetsbiblioteket, Landsarkivet och Vetenskaps-societeten i Uppsala, Universitetsbiblioteket i Lund, Domkapitlet i Växjö, Stifts- och läroverksbiblioteken i Linköping, Visby och Västerås, Arkivdepån i Visby, Stadsbiblioteket i Göteborg, Stadsarkivet och Norra Smålands fornminnesförening i Jönköping, Södermanlands-Nerikes i Uppsala studerande nation, Bondeska familjearkivet på Ericsberg, herrar A. Bergklint i Kristianstad och O. Mannerfelt i Borås, Riksarkivet i Kristiania, Kejs. offentliga biblioteket i S:t Petersburg, Stadtbibliothek i Bern, Universitetsbiblioteket i Greifswald och Kgl. Bibliothek i Hannover hafva för begagnande inom Kungl. biblioteket såsom lån erhållits 216 volymer, fördelade på 78 särskilda lån, hvilka siffror ej ingå uti förestående tabell.

För begagnande utom Kungl. biblioteket hafva från handskriftsafdelningen under året utlämnats 376 volymer, fördelade på 104 särskilda lån. Låntagare hafva varit: Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, Riksarkivet, Generalstabens, Lifruskammaren, Svenska akademiens Nobelbibliotek och Utställningen af kvinnlig konst i Stockholm, Universitetsbiblioteket och Landsarkivet i Uppsala, Universitetsbiblioteket i Lund, Stadsbiblioteken i Göteborg och Norrköping, Riksarkivet och Universitetsbiblioteket i Kristiania, Kungl. biblioteket och Universitetsbiblioteket i Köpenhamn, Landsarkivet i Viborg (Danmark), Universitetet i Dijon och Biblioteket i Rouen, Königl. Bibliothek i Berlin, Universitetsbiblioteket i Rostock, Staatsarchiv i Münster, K. K. Hofbibliothek i Wien samt följande enskilda personer: fru C. Bååth-Holmberg, Tärna, d:r K. Malmsten och roteman F. Lund, Stockholm. Dessutom har ett trettioital handskrifter utlämnats för reproduktion inom Stockholm.

Kungl. biblioteket har under året vunnit en totaltillväxt af 49,586 tryckalster. Genom boktryckeriernas i lag föreskrifna leveranser hafva inkommit 36,513 st., tillökande Kungl. bibliotekets svenska afdelning. Leveransernas antal har under året

uppgått till 647 från 542 boktryckerier, hvaraf 39 leveranser omfattat tryckalster från två eller flera kalenderår. Genom köp, gåfvor och byten har vunnits en totaltillökning af 13,073 tryckalster.

Med afseende å sättet, huru tryckalstren tillfallit biblioteket, har hela tillökningen, fördelad på de båda afdelningarna, varit följande:

<i>Svenska afdelningen.</i>	Antal tryckalster.	
Boktryckerileverans för 1895—1909 (där- ibland 8 tidningar, 7 flygblad samt 9 tidskrifter)	321	st.
Boktryckerileverans för 1910 (däribland 330 hela och 96 halfva tidningsårgångar) ...	30,623	»
Boktryckerileverans för 1911 (däribland 11 hela och 115 halfva tidningsårgångar)...	5,569	»
Gåfvor		36,513 st. 1,249 »
Inköp hos Nordiska bokhandeln	290	st.
» af diverse personer i Sverige.....	91	»
» i utlandet.....	419	»
Summa tryckalster		38,562 st.

<i>Utländska afdelningen.</i>	Antal tryckalster.	
Gåfvor och byten.....		4,284 st.
Inköp hos Nordiska bokhandeln.....	5,594	st.
» af diverse personer i Sverige.....	61	»
» i utlandet.....	1,085	»
Summa tryckalster		11,024 st.

Det svenska boktrycket med tryckåret 1910 har genom 1910 och 1911 årens leveranser nästan fullständigt inkommit och kan sålunda fördelas:

Fack och Afdelningar.	Böcker.				Broschyrer under 100 sidor och lösa blad.	Tidningar och Tidskrifter.				Summa Band och Häften.
	Nya.		Fortsättningar.			Nya.		Fortsättningar.		
	Antal verk.	Band och Häften.	Antal verk.	Band och Häften.		Antal tidskrifter.	Band och Häften.	Antal tidskrifter.	Band och Häften.	
Arkeologi.....	2	2	5	5	20	—	—	5	5	32
Astronomi.....	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3
» Almanackor.....	—	—	26	29	93	—	—	—	—	122
Bibliografi (med skrifter om arkiv, bibliotek och boktryckerier)	7	8	29	37	368	3	3	13	13	429
» Bokauktions- och bokhandelskataloger.....	—	—	16	96	53	—	—	—	—	149
Biografi.....	30	30	89	180	153	—	—	1	1	364
Disputationer.....	18	18	—	—	2	—	—	—	—	20
Ekonomi.....	39	39	79	150	2,832	15	15	75	77 ^{a)}	3,113
Encyklopedi.....	1	1	1	2	—	—	—	—	—	3
Filosofi och Estetik (med Teosofi).....	19	19	4	13	22	—	—	3	3	57
Förenings- och Ordensskrifter.....	3	3	1	1	172	—	—	2	2	178
Förvaltning, Svensk Stats- (med Kommittébetänkanden).....	43	45	148	305	692	1	1	12	12	1,055
Förvaltning, Kommunal- Genealogi och Heraldik.	4	4	143	200	1,280	—	—	8	8 ^{b)}	1,492
Geografi (med Resor och Kartor).....	2	2	—	—	6	—	—	—	—	8
Historia.....	36	38	14	22	467	—	—	1	1 ^{c)}	528
Juridik.....	32	33	15	22	27	—	—	2	2	84
Kommunikationsväsen	23	23	9	9	156	—	—	2	2	190
Krigsväsen.....	4	4	7	10	628	1	1	8	8 ^{d)}	651
Kulturhistoria o. Etnografi	43	44	9	10	391	2	2	10	10	457
Kyrkohistoria.....	25	25	15	20	133	—	—	2	2	180
Litteratur, Utländsk.....	12	13	5	5	14	—	—	—	—	32
» Vitterhet, Svensk.....	9	10	13	15	4	—	—	—	—	29
» Dramatik.....	66	72	35	41	730	—	—	—	—	843
» Romaner.....	18	18	1	4	29	—	—	—	—	51
Litteraturhistoria.....	424	455	22	86	17	—	—	—	—	558
Lärda sällskaps och Akademiers skrifter.....	10	10	1	1	42	—	—	—	—	53
Magi (med Spiritism).....	1	1	12	29	26	—	—	—	—	56
Matematik.....	1	1	—	—	11	—	—	1	1	13
Medicin.....	39	39	1	1	54	—	—	2	2	96
Musik och Noter.....	40	41	72	75	802	2	2	22	25	945
Naturvetenskap.....	19	22	4	4	215	2	2	4	4	247
Numismatik.....	43	87	34	84	252	—	—	8	8	431
Transport.....	—	—	1	1	15	—	—	—	—	16
	1,013	1,107	811	1,457	9,709	26	26	181	186	12,485

a) Där af 1,005 priskuranter.

b) Där af 347 agitationsskrifter vid valen till landsting och stadsfullmäktige.

c) Där af 393 kart- och utsiktsblad.

d) Där af 416 tidtabeller.

Fack och Afdelningar.	Böcker.				Brochyrer under 100 sidor och lösa blad.	Tidningar och Tidskrifter.				Summa Band och Häften.
	Nya.		Fortsättningar.			Nya.		Fortsättningar.		
	Antal verk.	Band och Häften.	Antal verk.	Band och Häften.		Antal tidskrifter.	Band och Häften.	Antal tidskrifter.	Band och Häften.	
Transport	1,013	1,107	811	1,457	9,709	26	26	181	186	12,485
Politik	4	6	4	5	407	—	—	2	2	420
Politisk ekonomi	26	28	53	72	6,642	17	17	85	85 ^{a)}	6,844
Polygrafer	6	12	11	25	5	8	8	36	36	86
» Allmänna tidningar	—	—	—	—	—	32	32	382	382	414
» Flygblad	—	—	—	—	367	—	—	—	—	367
Religionsvetenskap	1	1	1	4	4	—	—	1	1	10
Sjöväsen	1	1	8	9	186	1	1	7	7	204
Skrifkonst	2	2	1	1	6	—	—	2	2	11
Skön konst	26	32	9	9	124	1	1	—	— ^{b)}	166
Sport och Gymnastik (m. Spel och Lekar)	17	17	11	12	474	2	2	9	9	514
Språkvetenskap	43	44	11	11	65	1	1	7	7	128
Statistik och Statskunskap	6	7	17	89	38	—	—	7	7	141
Statsrätt (m. Riksdagen)	8	8	4	5	60	—	—	1	1	74
Teater	1	1	—	—	52	3	3	7	7	63
Teknologi	31	33	19	33	1,838	9	9	52	57 ^{c)}	1,970
Teologi	153	160	47	75	1,005	12	12	88	88	1,340
Uppfostrings- och Undervisningsväsen	86	92	660	725	1,070	4	4	34	34	1,925
Summa	1,424	1,551	1,667	2,532	22,052	116	116	901	911	27,162

Dessutom tillkomma för 1910 (inkomna under 1910 och 1911) småtryck, som ej äro upptagna i ofvanstående tabell (nämligen 1,304 bröllops- och begrafningskort, 339 bokannonser o. d., 5,435 diverse annonser m. m., 1,240 konsertprogram och affischer, 5,367 cirkus- och teaterprogram samt affischer)..... 13,685 st.

Summa 40,847 st.

38 böcker och 1 tidskrift, som fortsatt under år 1910 utan att utkomma med ny volym, hafva icke upptagits i ofvanstående tabell. I tabellens slutsumma har icke inberäknats det antal häften eller nummer, hvaruti vissa böcker, tidningar och tidskrifter utgifvits, utan endast antalet hela eller påbörjade

^{a)} Däraf 1,157 tryck (stadgar, berättelser etc.) rör. arbetareföreningar och möten, 313 rör. välgörenhetsföreningar och -inrättningar, 2,802 tryck rör. bolag, 215 rör. sparbanker, 819 rör. pensionsanstalter och sjukkassar, 664 rör. nykterhet etc.

^{b)} Däraf 52 planschblad.

^{c)} Däraf 1,333 priskuranter.

volymer (band, delar af band, årgångar), som utkommit under det angifna året.

Hela den periodiska litteraturen i Sverige under 1910 har uppgått till 1,027 tidningar och tidskrifter.

Tvenne boktryckare, som försummat att i vederbörlig ordning insända arkivexemplar, den ene för 1907, den andre för 1908, och med anledning däraf anmälts till åtal, hafva under året blifvit pliktfallda.

Den utländska tillökningen (frånräknadt fortsättningar från föregående år) fördelas efter vetenskaper på följande sätt:

	Antal verk.	Band och Häften.
Arkeologi.....	31	38
Bibliografi.....	46	56
Biografi.....	50	55
Disputationer.....	1,810	1,810
Ekonomi och Teknologi.....	7	7
Encyklopedi.....	1	3
Etnografi.....	14	15
Filosofi och Estetik.....	30	35
Genealogi och Heraldik.....	11	19
Geografi och Resor.....	86	133
Handel.....	6	6
Historia.....	254	339
Internationell rätt.....	9	10
Juridik och Fångvård.....	34	54
Kartverk.....	2	2
Klassiska författare.....	7	11
Krigsvetenskap.....	3	3
Kulturhistoria.....	30	35
Kyrkohistoria.....	34	44
Litteratur.....	43	58
Litteraturhistoria.....	60	65
Lärda sällskap.....	3	21
Medeltids- och Folkliteratur.....	18	20
Medicin.....	3	3
Musik.....	5	6
Naturvetenskap m. m.....	4	4
Transport 2,601		2,852

	Antal verk.	Band och Häften.
Transport	2,601	2,852
Numismatik	2	4
Paleografi	6	7
Paleotyper	286	290
Politisk ekonomi	31	35
Polygrafer och Tidskrifter	7	16
Religionsvetenskap	15	18
Sjöväsen	3	4
Skön konst	125	158
Spel och sport	2	2
Språkvetenskap	50	65
Statistik	18	25
Statslära	3	3
Statsrätt och statsvetenskap	10	10
Teater	4	4
Teologi	15	18
Typografi	6	6
Undervisning	16	20
Utställningar	3	3
Kartor och planscher	—	36
Elzevirer	63	69
Kongresstryck	—	433
Summa	3,266	4,078

Under år 1911 i läsesalen framlagda tidskrifter fördela sig på följande sätt:

Svenska (däraf 2 i Finland utkomna)	48
Danska och norska	17
Öfriga utländska	138

Summa 203

Hela antalet utländska tidskrifter uppgår till 313, af hvilka 19 erhållits såsom gåfva.

Bland tryckafdelningens förvärf böra följande särskildt framhållas.

Från Kungl. bibliotekets ombud i Amerika, presidenten vid Augustana College professor G. Andreen, har inkommit en större sändning svensk-amerikanska tryckalster, hufvudsakligen

innehållande tidningar och tidskrifter utgifna år 1910. Tack vare professor Andreens bemedling hafva de flesta af dem erhållits såsom gåfva af vederbörande redaktioner. Det betydande arbete, som kräfts för dessa tryckalsters insamlande, ordnande och afsändande, kan endast till en ringa del sägas hafva fått sin ersättning i det honorar, som enligt en tidigare öfverenskommelse utgått till ombudet.

Samlingen af äldre svenskt tryck har fått en värdefull tillökning, i det att Västerås stiftsbibliotek genom byte till Kungl. biblioteket öfverlätit ett fullständigt och i utmärkt skick befintligt exemplar af den ryska katekes, som år 1628 trycktes i Stockholm af boktryckaren Peter van Selow. Af denna sällsynta bok ägde Kungl. biblioteket förut endast ett mycket ofullständigt exemplar.

Årets betydelsefullaste förvärf utgöres af den storartade gåfva af 1400-tals tryck, som biblioteket fått mottaga af fil. dr Otto Smith i Karlshamn. Donationen omfattar den väsentligaste delen af den samling »inkunabler», som med ovanlig omsikt och sakkunskap hopbragts af friherre Per Hierta på Främme- stad. Denna samling inköptes i sin helhet af dr Smith, hvilken, sedan han för egen del behållit ett antal volymer, som för honom voro af särskildt intresse, frikostigt öfverlätit hela återstoden, uppgående till 286 verk i 290 band, till Kungl. biblioteket. Dess samling af inkunabler, som förut räknade 627 band, har alltså vunnit en tillökning med nära hälften af det hittills varande beståndet, en tillökning hvilken bör skattas så mycket högre, som biblioteket med sitt eget inköpsanslag icke kan tänka sig att göra något afsevärdt förvärf af dessa för boktryckerikonstens historia betydelsefulla verk, hvilka för närvarande betinga mycket höga, stundom rent af fabelaktiga pris.

Den samling, som friherre Hierta hopbringat, hade bildats i syfte att omfatta för olika länder och inom dessa för olika bokpressar typiska tryck, att gifva så att säga en historisk framställning af boktryckerikonstens utveckling i skilda länder under dess första halfsekel. En annan ledande grundsats vid samlandet var att förvärfva i illustrativt och dekorativt hänseende viktiga tryck för att därigenom vinna bidrag till den typografiska bokutstyrelsens historia. Denna planmässighet har naturligtvis i hög grad ökat samlingens värde. För Kungl. biblioteket har det särskildt varit af vikt, att det genom för-

värfvet af samlingens hufvuddel kommit i besittning af ett stort antal af de italienska pressarnas alster, hvilka i donationen voro rikligt representerade, men hvaraf biblioteket förut blott ägde ett mindre antal. En kortfattad antydan om samlingens märkligaste innehåll må här gifvas.

Den första italienska pressen installerades omkring år 1464 i klostret Subiaco af tvenne tyskar, Conrad Sweynheym och Arnold Pannartz. År 1467 flyttade de sin press till Rom, hvarest de tryckte en hel rad af klassiska författares arbeten. Af dessa finnas *Apuleius' Opera* af år 1469. Äfven *Hieronymus' Epistolae* från samma press, tryckta år 1468, ingå i donationen. Venedigs första boktryckare, bröderna Johannes och Vindelinus från Speier, äro representerade med icke mindre än tre arbeten, däribland *Augustinus: De civitate dei* från år 1470, en *Plutarchus* från 1471, etc. Nicolaus Jenson's berömda tryck förekomma äfven tillsammans med hans kompanjoners, Johannes de Colonia och Johannes Manthen de Gherretzem. En mängd andra berömda boktryckare från Rom, såsom Ulrich Han och Lignamine, och från Venedig, särskildt Franz Renner, äro företrädade med utmärkt vackra arbeten. Samlingens styrka inom det italienska boktrycket ligger emellertid i de nummer, som friherre Hierta lyckats förvärfva från en mängd mindre, föga kända pressar, hvilkas hela verksamhet oftast endast resulterat i ett enda verk, t. ex. Severinus' tryckeri i Ferrara (1475), Colle, Casal di San Vaso, Chivasso, Messina. Det ytterst sällsynta Messina-trycket utgöres af en af Wilh. Schonberger år 1498 tryckt upplaga af *Dictys Cretensis'* och *Dares Phrygius' Historia de bello Trojano*. Andra mera kända italienska tryckorter, som äro företrädade i samlingen, äro Bologna, Firenze, Mantua, Milano, Modena, Padua, Pavia, Parma, Siena, Treviso, Verona m. fl.

Bland dessa italienska inkunabler märkas naturligtvis en mängd klassiska författares arbeten, såsom Aesopus, Appianus, Apuleius, Curtius, Horatius, Juvenalis, Livius, Lucanus, Oppianus, Ovidius, Persius, Plutarchus, Sallustius, Varro m. fl. Äfven många med grekiska typer tryckta böcker ingå i samlingen, däribland några Aldus-tryck, såsom *Epistolae graecae* 1499. Andra grekiska inkunabler äro *Crastonus'* grekisk-latinska lexikon af år 1483, tryckt i Vicenza, *Anthologia Graeca Planudea*, Florens 1494, en grekisk-latinsk *psaltare* från Milano år 1481, m. fl. Hebreiska böcker hafva äfven tryckts i Italien, särskildt

i Neapel, hvarifrån arbeten författade af David Kimchi (1491) och Moses Nachmanides (1490) förekomma. Ett annat hebreiskt tryckeri, som gjort sig mycket bekant, fanns i Soncino; det är äfven representeradt med ett arbete från år 1485. I Portugal trycktes många hebreiska inkunabler, i synnerhet i Lissabon; af dessa sällsynta böcker har biblioteket nu förvärfvat de år 1492 tryckta *Proverbia Salomonis*.

Men vid sidan af latinare, greker och hebreer förekomma också italienska författare tryckta på »lingua volgare», t. ex. *Aretino's Istoria fiorentina* (Venedig 1476), flera upplagor af *Petrarca's Canzoniere* (1478, 1494, 1497), småskrifter af Savonarola o. s. v. Af Livius äger samlingen äfven tvenne upplagor på italienska från åren 1476 och 1478.

Oaktadt, såsom ofvan framhållits, den Hiertaska samlingen är särskildt rik på italienska tryck, äro de andra länderna långt ifrån illa företrädade, tvärtom förträffligt representerade med typiska alster från de mera berömda officinerna. Äfven om intet Gutenbergstryck ingår i samlingen, förekommer dock en så vacker bok från det Schöfferska tryckeriet i Mainz som *Augustinus: De civitate dei* från år 1473. Ett annat mycket intressant och sällsynt tryck är Helias Heliae's i Bero-münster år 1473 tryckta *Speculum humanae vitae*. Den äldsta inkunabeln i hela samlingen torde vara ett litet Kölntryck af denna stads prototypograf Ulrich Zell, nämligen *Gerson's Alphabetum divini amoris*, hvars tryckår kan sättas till 1466. Af Augsburgstryckaren Günther Zainer finnes en år 1469 date-rad bok, nämligen *Johannes de Aurbach's Summa de sacramentis*; andra mycket gamla och värdefulla tryck äro ut-gångna från Johann Mentelins och Adolf Ruschs tryckerier i Strassburg. För öfrigt äro följande tyska tryckorter represen-terade: Bamberg, Basel, Eichstätt, Esslingen, Hagenau, Heidel-berg, Leipzig, Lübeck, Magdeburg, Memmingen, Reutlingen, Speier, Ulm, Urach m. fl. Af särskild betydelse för vår svenska boktryckerihistoria är ett *Missale* för Magdeburgs stift, tryckt af Bartholomaeus Ghotan år 1480 i Magdeburg. I denna bok förekommer för första gången en stor del af det stilmaterial som Ghotan, hvilken såsom bekant spelat en mycket stor roll i den svenska tryckerihistorien, senare kom att använda i flera svenska tryck. Denna bok bör därför betraktas som ett af de mera betydelsefulla förvärf, om icke rent af det viktigaste, som

Kungl. biblioteket erhållit med den Smithska donationen. Härtill kommer att exemplaret i fråga tillhört den kände engelske bokmannen William Morris och är utmärkt väl bibehållet.

Äfven det nederländska boktrycket är väl företräd i samlingen. Bland belgiska och holländska tryckorter, som här förekomma, må nämnas: Alost, Antwerpen, Bruxelles, Delft, Deventer, Gand, Gouda, Louvain, Schoonhoven, Utrecht, Zwolle. De flesta af dessa tryck äro på latin, men några finnas äfven på holländska, däribland en mycket sällsynt upplaga om Roms kyrkor: *Seven kercken van Rome*, tryckt i Gouda af de Collatie Broeders och prydt med kolorerade träsnitt. Andra holländska tryck äro *De Vaderboek* (Vitae patrum) och *Spiegel van Sassen*, båda från Delft.

Frankrike är representeradt med några vackra tryck, hufvudsakligen från Paris och Lyon. Af Paris' förste boktryckare Ulrich Gering och hans kompanjoner Crantz och Friburger finnas tvenne tryck från åren 1475 och 1476. Den vackraste franska inkunabeln är emellertid den för sina träsnitt så berömda *La mer des histoires*, tryckt i Paris af Pierre le Rouge för bokhandlaren och förläggaren Vincent Commin. Af denna bok ägde Kungl. biblioteket förut andra delen; genom d:r Smiths gåfva har det nu erhållit första delen af samma bok, så att det äger ett komplett exemplar af denna stora sällsynthet. Andra böcker på franska äro en Parisupplaga från år 1485 af *Boccaccio: Liure des cent nouvelles*, vidare Titus Livius på franska från år 1487, äfvenledes tryckt i Paris, m. fl.

I d:r Smiths gåfva ingick äfven ett antal tryck yngre än år 1500 och således ej tillhörande den egentliga inkunabelperioden. Det märkligaste af dessa är en liten bok, som vid sidan af Ghotans ofvannämnda Missale kan betraktas såsom ägande det största intresset från speciellt svensk synpunkt. Den kompletterar nämligen Kungl. bibliotekets synnerligen rikhaltiga samling af Birgitta-tryck.

Den heliga Birgittas världsberömda uppenbarelser finnas i mer eller mindre utförliga redaktioner på ett flertal språk, såsom latin (ej mindre än 9 fullständiga latinska upplagor trycktes mellan åren 1492 och 1680), franska, italienska, spanska, tyska (både plattyska och högtyska) samt nederländska. På engelska däremot har man, så vidt känt, ej från äldre tid bevarat någon mera omfattande samling af Birgittas revelationer. Det enda

man häraf äger på engelska är fyra kapitel ur 6:e boken och ej ens alla dessa fullständigt öfversatta. De äro kap. 41 (senare delen), 50, 65 och 83. Dessa fyra kapitel, förenade med den helige Bernhards »golden epistle», ingå i en liten oktavvolym om 24 blad, tryckt i London af Thomas Godfray utan uppgift om år (Klemming föreslår 1530 med frågetecken). Af detta tryck är ett enda exemplar känt, hvilket nu tillhör British Museum i London. Ännu en upplaga af *The four Revelations of S:t Bridget*, utgången år 1531 från Richard Whytforde's officin i London, omnämnes af Klemming utan angifvande af källan. Själf har han ej sett boken.

Genom d:r Smiths donation har Kungl. biblioteket nu förvärfvat ett exemplar af en hittills okänd och obeskrifven upplaga af dessa fyra uppenbarelsen, hvilka här, liksom i den ofvannämnda upplagan, sammanförts med Bernhards »golden epistle».

Den unika boken, i liten oktav (13,5 × 9,4 cm.) består af 3 ark (signerade A—C), hvart och ett om 8 blad, det hela således utgörande 24 blad (alltså till omfånget öfverensstämmande med upplagan i British Museum), alla med tryck. I stället för titelblad upptager första sidan en lång rubrik med början: ¶ *Hereafter foloweth an Epistle of saynt Bernarde called the golden epistle . . .* hvars fortsättning (efter elfva rader) lyder: *Than after the sayd epistle folowe four reuelations of saynte Birget, wherof the first treateth, that nothyng pleaseth god so moche as that he be beloued about all thyng. The seconde . . .* o. s. v. Kolofonen, som upptager hela sista sidan, lyder med någon förkortning sålunda: ¶ *Here endeth certayne reuelations of saynt Birgette . . . Newly translated out of latyn in to Englysshe. And printed at London by Thomas Godfray. Cum priuilegio a rege indulto.*

Årtalet är ej angifvet, men torde böra sättas till slutet af 1520-talet, i alla händelser före den i British Museum befintliga upplagans datum. Första bladets baksida upptages af ett med breda inramningar försedt träsnitt, framställande Kristus med törnekrona, bunden till händer och fötter framför korset och pinoredskapen.

Samtliga volymer i den Smithska donationen utmärka sig för en synnerligen vårdad bandutstyrsel. En del äro bundna i gamla originalband af pressadt läder eller pergament, de flesta hafva emellertid försetts med moderna skinnband, oftast efter

gamla medeltida mönster, och äro utgångna från den välkända Hedbergska officinen. En provisorisk katalog öfver samlingen har upprättats af förste bibliotekarien vid Uppsala universitetsbibliotek d:r Isak Collijn och blifvit genom mimeograftryck reproducerad i ett mindre antal exemplar. För att bereda intresserade tillfälle att taga kännedom om den vackra samlingen har densamma under en tid af omkring två månader, från medlet af september, varit utställd i Kungl. bibliotekets visningssal, i den stora glasmonter som där uppförts för att inhysa den Berghmanska elzeviersamlingen och som då ännu icke tagits i anspråk för sitt egentliga ändamål.

I sin helhet utgör den samling, för hvars hufvudsakliga innehåll och beskaffenhet här redogjorts, en af de viktigaste accessioner som Kungl. biblioteket på senare tider fått mottaga, och därför må här gifvas uttryck åt bibliotekets stora tacksamhet, i främsta rummet till gifvaren d:r Smith, och vidare till friherre Hierta, hvilken, då han afstod sin samling, härvid bestämde villkor, som bidrogo till att Kungl. bibliotekets intressen blefvo så frikostigt tillgodosedda, och slutligen till d:r Collijn för hans värdefulla biträde vid katalogens affattande och donationens mottagande och ordnande i biblioteket.

Ännu en donation af betydande värde har Kungl. biblioteket fått mottaga under det förflutna året. F. d. statsgeologen Axel Lindström, hvilken afled i Stockholm den 23 juni 1911, hade i sitt den 29 januari 1906 upprättade testamente föreskrifvit bl. a., att af hans samling af tryckta böcker, manuskript och autografer Kungl. biblioteket ägde utvälja och besitta det, som Kungl. biblioteket möjligen ansåge sig behöfva, hvarefter återstoden af bok- och manuskriptsamlingen, med undantag af själfva autografsamlingen, skulle öfverlämnas såsom gåfva till endera af städerna Jönköping, Örebro och Vänersborg, i här nämnd ordning, i och för bildande af ett stadsbibliotek.

Den ifrågavarande samlingen, grundlagd af den såsom ifrig samlare kände expeditionschefen C. F. Meinander (död 1878) och sedan betydligt förökad af Lindström, bestod enligt en af ägaren i slutet af år 1905 gjord anteckning af:

Tryck, band om öfver 100 sidor.....	12,877
» arbeten om mindre än 100 sidor.....	10,781
» tal, predikningar, program, verser m. m.	1,053
» disputationer	16,036
» kartor och kartverk	523

Summa tryck 41,270

Handschriften, däraf många samlingsband innehållande

ett flertal skrifter,.....	213 nr
Autografer, omkring.....	7,400 »

I afseende å innehållet kan samlingen betecknas i främsta rummet såsom ett mycket godt *svenskt* bibliotek, i hvilket företrädesvis ämnena historia, naturvetenskap och vitterhet, men äfven en del andra fack, äro väl representerade af tryck från såväl äldre som nyare tider. Äfven den utländska afdelningen, ehuru till omfånget mindre omfattande, innehåller ett ej ringa antal värdefulla, delvis sällsynta arbeten.

Kungl. biblioteket har naturligtvis med glädje omfattat det erbjudna tillfället att komplettera sina förutvarande samlingar. Med dessa hafva i första hand inkorporerats samtliga handskrifter och autografer. De senare, öfver hvilka en fullständig katalog förefinnes, skola åtminstone tills vidare behållas såsom en samling för sig, utan att inordnas i den öfriga autografsamlingen. Sedan äfven hufvudmassan af de tryckta arbetena blifvit till Kungl. biblioteket öfverflyttad, har jämförelsen och urvalet bedrifvits med den skyndsamhet, som tillgängliga arbetskrafter medgifvit. För närvarande har detta urval sträckt sig till omkring hälften af de svenska böckerna om mer än 100 sidor och gifvit till resultat, att 474 nummer funnits vara för Kungl. biblioteket behöfliga. Genomgåendet af de öfriga egentliga böckerna, såväl svenska som utländska, antages kunna fullbordas under innevarande års förra hälft, hvaremot arbetet med den stora mängden småtryck gifvetvis kräfver en tid, som ej för närvarande kan närmare angifvas. Den kännedom, som under granskningen vunnits om samlingens beskaffenhet, har bekräftat hvad man redan på förhand kunde antaga, eller att, hvad den svenska litteraturen angår, Kungl. bibliotekets förvärf blott i undantagsfall kan behöfva omfatta till innehållet mera betydelsefulla arbeten, om ock detta förvärf såsom kompletterande

bibliotekets egna samlingar, hvilka skola omfatta *allt* svenskt tryck, från dessa samlingars synpunkt kan anses såsom synnerligen välkommet. Jag har på grund häraf ansett mig kunna förklara, till ledning för de myndigheter hvilka äga att besluta angående mottagandet af den i första hand åt Jönköpings stad erbjudna donationen, att Kungl. bibliotekets urval ur den Lindströmska boksamlingen icke kommer att i nämnvärd mån minska densammas totalvärde eller motverka donators afsikt att bidra till grundläggande af ett stadsbibliotek.

Bland det förgångna årets förvärf är ytterligare att omförmäla att, enligt meddelande från vederbörande utredningsman, numera aflidna fru Thecla Dahlin, född Littke, och fröken Elin Littke i testamente den 5 mars 1899 förordnat, att »böcker och musikalier jämte boksåpen tillfalla Stockholms arbetareinstitut, sedan dock Kungl. biblioteket utvalt hvad detsamma möjligen kan vilja förvärfva, hvilket skall till detsamma utan ersättning utlämnas». Äfven denna samling, hvilken omfattar omkring 400 synnerligen väl inbundna volymer, företrädesvis i svensk historia och vitterhet från 1800-talets förra hälft, har efter öfverenskommelse med arbetareinstitutets föreståndare blifvit i sin helhet öfverflyttad till Kungl. biblioteket. Granskningen af densamma och det därpå grundade urvalet har dock ännu ej medhunnits.

»Doktor Gustaf Berghmans Elzeviersamling», för hvars förvärf redogjorts i berättelserna för 1909 och 1910, har under året definitivt ordnats och blifvit uppställd i den stora monter af glas och järn, hvilken, bekostad af Berghmans donationsmedel, uppförts i bibliotekets visningssal. Omsorgen om denna samlings komplettering, som blifvit Kungl. biblioteket i Berghmans testamente anförtrodd, antogs vid samlingens mottagande knappast kunna föranleda något afsevärdt förvärf, då Berghman själf i lifstiden med ifver och osparda kostnader uppspanat alla i handeln förekommande elzeviertryck. Sedan desideratlistor blifvit utsända till utlandets förnämsta antikvariska bokhandlare, har emellertid mot förmodan ett icke ringa antal sådana tryck blifvit erbjudet till inköp. Ej mindre än 63 nummer i 69 volymer hafva förvärfvats för den Berghmanska samlingen; häri ingå några volymer, som erhållits genom den Lindströmska

donationen. Bland inköpen befinna sig t. o. m. två förut fullkomligt obekanta elzeviertryck: en upplaga af Aesopi fabler och en grekisk skolgrammatik, båda tryckta i Leyden 1623 af Isaac Elzevier.

Tryckningen af katalogen öfver Berghmans elzeviersamling var vid årsskiftet så nära fullbordad, att den framträder med tryckåret 1911, ehuru utförandet af en plansch och några tilläggsblad, upptagande de senaste accessionerna, fördröjt själfva utgifvandet till februari innevarande år. Publikationen, som bär titeln: *Catalogue raisonné des impressions elzeviriennes de la Bibliothèque Royale de Stockholm rédigé par G. Berghman*, utgör en volym om XXXII + 392 sidor in 8:o, med författarens porträtt och en plansch, afbildande samlingen i dess nuvarande uppställning.

De kostnader för bokinköp, monter och katalog, som omedelbart måst utgå, hafva förskotterats af Kungl. bibliotekets öfriga medel; ersättning för dessa förskott har gifvits innevarande år genom utbetalning från statskontoret ur »Gustaf Berghmans donationsfond». Föreskrifven redovisning härför skall lämnas i Kungl. bibliotekets räkenskap för 1912.

I detta sammanhang har jag att i underdånighet anmäla, att utredningen af Berghmans dödsbo nu blifvit i hufvudsak afslutad. Såsom bilagor till denna berättelse får jag meddela, dels utredningsmannens, kammarrättsrådet Gustaf Hernmarcks redogörelse för boets förvaltning, dels mitt, å Kungl. bibliotekets vägnar utfärdade godkännande af dennes redovisning, dels slutligen statskontorets kvitto å mottagna värdehandlingar. Häraf framgår, att den fond, som enligt nådiga brefvet den 16 december 1910 under benämningen »Gustaf Berghmans donationsfond» skall stå under statskontorets förvaltning, och hvaraf Kungl. biblioteket, med afdrag tills vidare af vissa legater, skall njuta afkomsten, vid öfverlämnandet till statskontoret uppgick till ett belopp — fränsedt upplupna, men ännu ej förfallna räntor och en summa af kr. 2,559,56, tills vidare innestående hos utredningsmannen — af 117,100 kronor.

Handskriftsafdelningen har under året ökats med 53 nummer (flera af dessa omfattande många skrifter, däribland hela det Lindströmska handskrifts- och autografförvärfvet under tvenne

nummer), af hvilka 18 utgöra gåfvor, 28 förvärfvats genom köp, 1 öfverlämnats från kammarkollegium, 1 från krigsarkivet och 5 afsöndrats från trycksamlingen.

Bland dessa nyförvärfvade handskrifter förtjäna några att särskildt framhållas. Först är då att nämna en samling egenhändiga arbeten och utkast af *Frans Michael Franzén*, den s. k. Grafströmska samlingen, tillsammans utgörande 23 buntar i 4:o och fol. Denna samling öfverlämnades redan 1907 till Kungl. biblioteket, men har af flera mellankommande hinder först under det gångna året behandlats, katalogiserats och inordnats på sitt vederbörliga fack. Den består af följande innehåll:

- I. Till Franzéns biografi:
 - a) Själfbiografi 1772—1824, skrifven 1845—46.
 - b) Strödda själfbiografiska anteckningar.
 - c) Diverse anteckningar och uppsatser af biografiskt intresse.
 - d) Nekrolog, tacksägelse m. m., förslag till gravvård öfver Franzén.
 - e) Biografiska uppsatser om Franzén.
 - f) Verser m. m. till Franzén äfvensom stamboksblad.
- II. a) 1. Anteckningar och förarbeten till akademiska föreläsningar i filosofi vid Åbo universitet.
2. Tal och föreläsningsutkast m. m. på latin vid Åbo universitet.
- b) Encyklopedisk ordbok.
- c) 1. Koncept och förarbeten till predikningar, tal vid kyrkoinvigningar, installationer, visitationer, prästvigningar m. m.
2. Liktal.
3. Anteckningar från pastoralexamen.
4. Interfolierade katekeser med egenhändiga anteckningar.
5. Diverse handlingar från biskopstiden.
- III. a) 1. Gustaf Adolf i Tyskland. 4:o.
2. » » » » Fol.
3. Mötet i Alvastra. 1. (Koncept i episk och dramatisk form.) Fol.
4. Mötet i Alvastra. 2. (Omarbetning af den tryckta upplagan af 1829.) 4:o.
5. Mordet på Elgarås.

6. Människans ändamål. — En berättelse från Lapp-land. — Eminé. — Columbus. — Trolofningen. — Moraliskt menagerie.
7. Erik XIV och senare dramatiska fragment.
 - b) Poetiska arbeten, mindre (i allmänhet af Franzén).
 - c) Minnesteckningar (förarbeten och koncept) öfver M. G. De la Gardie, J. H. Lidén, Ol. Petri, C. Rudenschöld, J. Skytte, C. M. Stuart, P. V. Wargentin, C. G. Wrangel, P. A. Örnsköld.
 - d) Tal vid diverse tillfällen.
 - e) En vårmorgon. — Om svenska drottningar. — Bref från Martha till Thomas. — Den förste rationalisten. — Om äktenskapet.
 - f) Mindre prosaskrifter.
 - g) Diverse uppsatser om och af andra personer, samlade af Franzén.
 - h) Trycksaker, innehållande dikter och uppsatser af Franzén äfvensom recensioner.

Bland nyförvärfven förtjänar vidare nämnas ett synnerligen värdefullt handskriftsfragment af *Upplandslagens Ärfdubalk*, utgörande 4 pergamentsblad in 4:o från början af 1300-talet. Dessa fyra kvartblad hafva, utlagda till två folioblad och hopstydda i ryggen, enligt anteckning tjänat till omslag för räkenskaper omfattande Åtvidabergs fögderi i Östergötland för år 1555, och hafva allt hittills förvarats i kammararkivet. Där upptäcktes de i april 1911 af förste bibliotekarien Isak Collijn och öfverlämnades, med skrifvelse den 21 i samma månad, af kammarkollegium till Kungl. biblioteket. Fragmentet har utgjort de fyra ytterbladen af ett åttabladigt lägg. Af det ursprungliga lägget finnas alltså kvar bl. 1, 2, 7 och 8, hvaremot bl. 3—6 saknas. Vid jämförelse med fullständiga handskrifter af Upplandslagen har det visat sig, att fragmentet tillhört en kodex in 4:o, som bestått af mellan 90 och 93 blad med kolumn af 18×12 centimeter. Fragmentet med inledning och afbildning af en sida kommer att utgifvas såsom bilaga till Svenska fornskriftssällskapets årsmöte 1912.

Af årets öfriga handskriftsförvärf äro följande de viktigaste:

Ett pergamentsblad in fol., innehållande början af Alphonsi prolog till Lib. VIII af *Revelationes S. Birgittæ*. Hdskr. från 1400-talet. Har användts såsom omslag för räkenskaper. (Gåfva af Norra Smålands fornminnesförening.)

Fotografiska reproduktioner af åtta blad i K. bibliotekets handskrift *Codex Aureus*, utförda å Generalstabens litografiska anstalt. (Gåfva af H. Zimmermann, Wien.)

Copernicus, Egenhändiga anteckningar i ett exemplar af »*Sphera mundi*», tryckt i Venezia, hos Giunta, 1518. Fol. (Flyttad från trycksamlingen.)

Historiska tabeller, upprättade af prosten *J. F. Edgren*. 3 vol. Fol. (Gåfva af fru Therèse Kjellberg.)

Anteckningar om Drottningholm af *A. W. Fornander* i ett exemplar af And. Björklund, Beskrifning öfver k. lustslotten Drottningholm och China, tryckt i Stockholm 1796. 8:o. (Flyttad från trycksamlingen.)

Fanny Franzén, Kort utdrag ur versläran. Skrifven 1833. Egenhändigt. 4:o. (Köp.)

Bref från *C. C. Gjörwell* till Patrik Alströmer 1770–1786 (155 st., orig. o. afskr.), odaterade bref och biljetter i original (32 st.), Gjörwellska familje- och andra bref i afskrift (25 st.), en mängd brefbilagor i afskrift, äfvensom »Bref från Versailles» (anon.) år 1777 (23 st.). (Köp.)

Några erinringar mot »Några erinringar». Af *Agaton Hammarskjöld*. Fol. (Gåfva af A. Hammarskjölds sterbhus.)

Hymni, antiphonæ, responsoria in quibusdam per annum festis decantari solita. (Från 1700-talet.) 12:o. (Köp.)

Leopoldiana. Brefväxling mellan C. G. Leopold och B. G. Westberg (46 bref) samt stycken af Leopold i original och afskrift. 13 konvolut. (Köp.)

Teologiska maximer eller Guds fordringar och människans förmögenheter, samt anvisningar till de viktigaste ställen i den heliga skrift. 8:o. (Köp.)

Fältherren G. C:son Horns historia. Af *N. Mobäck*. Fol. (Köp.)

Musik kaleidoskop eller Samling af olika folkslags nationalmelodier och dansar. Nr 1–3, 5. 4:o. (Flyttad från trycksamlingen.)

Tolf handskrifna pergamentsblad, hvilka användts såsom omslag för räkenskaper i krigsarkivet. (Öfverlämnade från krigsarkivet.)

Skepps ock galere takkling. Förelsen af *Ax. Ulr. Raab* samt skrifven af mig F. F. Scharff. 1791. 4:o. (Köp.)

Rosenhane, Sch. d. y., Svea rikets konunga-längd. Sthlm 1789. 4:o. Med anteckningar å lösa blad och vid texten. (Flyttad från trycksamlingen.)

Sadelmakaregesällernas dödlådas bok för år 1811—35. 4:o. (Köp.)

Journal öfver gesällerna i Sadelmakareämbetet, som sam-
manskjutit till den nya Wälkommans upprättande. 1774. 4:o. (Köp.)

Sanudo, Origine delle famiglie nobili di Venezia. Fol. (Köp.)

Finsk öfversättning af »Vingårds arbetare» (af J. A. Wins-
come, i svensk öfvers. af drottning Lovisa, Carl XV:s gemål),
verkställd af C. E. A. Söderström. 8:o. (Flyttad från tryck-
samlingen.)

C. D. af Uhr, Ödmjukt memorial ang. malmrostningsför-
sök vid Lögdö bruk 1828. Fol. (Köp.)

Strödda autografer och bref, biografiska, genealogiska och
andra handlingar samt strödda verser. (Gåfvor af universitets-
biblioteket i Uppsala, d:r G. Berghmans sterbhus samt herrar
A. Levertin, L. Linder, G. Lindström, C. Nauckhoff och E.
Thyselius samt köp inom och utom Sverige.)

Kungl. biblioteket har under året förvärfvat tvänne större
samlingar af tidningsurklipp, nämligen:

»Sociala spörsmål» (storstrejken 1909). Samling af urklipp
ur in- och utländska tidningar, uppfodrade å trespaltade sidor
med särskildt tryckta titlar och register. Af öfverste W. Ridder-
stad. 21 vol. i stor 4:o. Denna samling har blifvit inköpt me-
delst ett särskildt, enligt nådigt bref den 9 juni 1911 beviljad
anslag af 3,000 kronor.

En samling tidningsurklipp af hvarjehanda innehåll, upp-
fodrade i 99 pappband, jämte ett registerband. Fol. (Gåfva af
I. Morssing.)

Uppmätningen af årets accession utvisar följande antal längd-
meter af ryggarnas sammanlagda bredd:

Tryckalster: inkomna såsom köp eller gåfva	150,67 m.
aflämnade från svenska boktryckerier	62,72 »
Handskrifter	8,28 »
Tidningsurklipp	3,22 »
Summa	224,89 m.

Hela meterlängden af Kungl. bibliotekets böcker och handskrifter, svenska tidningar icke medräknade, uppgår för närvarande till 11,652,32 m.

Kungl. bibliotekets bok- och handskriftsamlingar hafva under året fått mottaga skänker af nedannämnda myndigheter och institutioner:

Svenska:

- Stockholm. K. Justitiedepartementet.
 » K. Utrikesdepartementet.
 » K. Landtförsvarsdepartementets kommandoexpedition.
 » K. Civildepartementet.
 » K. Ecklesiastikdepartementet.
 » K. Jordbruksdepartementet.
 » K. Fångvårdsstyrelsen.
 » K. Krigsarkivet.
 » K. Kammarkollegium.
 » K. Telegrafstyrelsen.
 » K. Medicinalstyrelsen.
 » K. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen.
 » K. Järnvägsstyrelsen.
 » K. Vattenfallsstyrelsen.
 » Riksförsäkringsanstalten.
 » K. Försäkringsinspektionen.
 » K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik.
 » » » » näringsstatistik.
 » K. Statistiska centralbyrån.
 » Postsparbanken.
 » Riksarkivet.
 » Nationalmusei konstafdelning.
 » K. Domänstyrelsen.
 » Hydrografiska byrån.
 » Riksdagens bibliotek.
 » Riksbanken.
 » Riksgäldskontoret.
 » Justitieombudsmannen.

Stockholm. K. Sjökarteverket.

- » Högre latinläroverket å Norrmalm.
- » » allmänna läroverket å Södermalm.
- » » realläroverket på Östermalm.
- » » » å Norrmalm.
- » Jakobs realskola.
- » Kungsholmens realskola.
- » Veterinärinstitutet.
- » Svenska akademien.
- » K. Vetenskapsakademien.
- » K. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.
- » Musikaliska akademiens bibliotek.
- » Samfundet för utgivande af handskrifter rörande Skandinaviens historia.
- » Drätselnämndens andra afdelning.
- » Stockholms stads statistiska kontor.
- » Aktiebolaget Nordiska kreditbanken.
- » Aktiebolaget Svenska folkskolans vän.
- » Allmänna Svenska boktryckareföreningen.
- » Arbetarerörelsens arkiv.
- » Evangeliska fosterlandsstiftelsens förlagsexpedition.
- » Folkbildningsförbundet.
- » Frams förlag.
- » Försäkringsföreningen.
- » Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.
- » Litteraturförlaget.
- » Nordiska museet.
- » Nordiska ömsesidiga olycksfallsförsäkringsaktiebolaget Bore.
- » Nya bokförlagsaktiebolaget.
- » Nykyrkliga bokförlaget.
- » Redaktionen af Dagny.
- » Redaktionen af Djursholms tidning.
- » Redaktionen af Nordisk mejeritidning.
- » Redaktionen af »Nordstjernen, organ för de sista dagars helige».
- » Redaktionen af Ord och bild.
- » Redaktionen af Social tidskrift.
- » Sanningsvittnets förlag.
- » Stockholms frisinnade valmansförening.

- Stockholm. Svenska freds- och skiljedomsföreningen.
» Svenska nationalföreningen mot tuberkulos.
» Svenska sällskapet för antropologi och geografi.
» Sveriges allmänna exportförening.
» Sveriges verkstadsförening.
» Universella broderskapets förlag.
» Åhlinska skolan.
- Agnesberg. Nybyggarens förlag.
- Anderslöf. Wemmenhögs härads sparbank.
- Bollnäs. Aktiebolaget Bollnäs folkbank.
- Borås. Älfsborgs läns södra hushållningssällskap.
- Gäfle. Stadens kammarkontor.
- Göteborg. Högskolan.
» Högre samskolan.
» Mathilda Halls skola.
» Göteborgs skolförening.
» Västra Sveriges gatstensindustriidkareförbund.
- Halmstad. Statens kemiska station.
- Helsingborg. Helsingborg—Råå—Ramlösa järnvägs aktiebolag.
» Helsingborgs intecknings- och garantiaktiebolag.
» Sparbanken.
- Jönköping. Försäkringsbolaget Allmänna Brand.
» Norra Smålands fornminnesförening.
- Karlskrona. Blekinge läns skogsvårdsstyrelse.
- Kristianstad. Sparbanken.
- Landskrona. Folkskolor.
- Lund. Geologisk-mineralogiska institutionen.
» Universitetsbiblioteket.
- Lyckeby. Östra härads sparbank.
- Malmö. Biblioteks- och föreläsningsföreningen.
- Näås. Aug. Abrahamsons stiftelse.
- Skara. Skaraborgs läns allmänna sparbank.
- Söderhamn. Söderhamns drätselkammare.
- Trelleborg. Trelleborgs stads sparbank.
- Uppsala. Föreläsningsbyrån vid Uppsala universitet.
» Studentkåren.
» S. S. U. H:s förlag.
» Universitetsbiblioteket.
- Västervik. Aktiebolaget Skånska handelsbanken.
- Växjö. Rektorsämbetet vid folkskollärareseminariet.

- Åby. Styrelsen för Qvillinge och Simonstorps socknars sparbank.
 Örebro. Kemisk station och frökontrollanstalt.
 Östersund. Aktiebolaget Östersunds diskontbank.

Utländska.

- Aarhus. Statsbiblioteket.
 Adelaide. Public Library of South Australia.
 Askov Höjskole. Vejen, Danmark.
 Baltimore. Johns Hopkins University.
 Berlin. K. Bibliothek.
 Bogotá. Ministerio de relaciones exteriores de la república de Colombia.
 Boston. Massachusetts General Hospital.
 » Public library of the City of Boston.
 Bremen. Stadtbibliothek.
 Breslau. Königl. und Universitätsbibliothek.
 Bristol. Municipal Public Library.
 Bruxelles. Académie Royale des sciences, des lettres et des beaux-arts de Belgique.
 » Bibliothèque Royale de Belgique.
 » Musée de l'État indépendant du Congo.
 Bryn Athyn, Pa. Editor of New Church Life.
 Buda-Pest. Ministère de justice.
 Buenos Aires. Ministerio de relaciones exteriores y culto.
 » Comisión protectoria para bibliotecas populares.
 Buffalo. Public Library.
 Calcutta. Imperial Library.
 Cambridge. Master and Fellows of Trinity Hall.
 Caracas. Ministerio de relaciones exteriores de los Estados Unidos de Venezuela.
 Chapel Hill, N. C. Elisha Mitchell Scientific Society.
 Chicago. John Crerar Library.
 » Newberry Library.
 » Western Theological Seminary.
 Coimbra. Bibliotheca da Universidade.
 College View, Nebraska. Redaktion af Tidens Tecken och Sions Vaktare.
 Columbia. University of Missouri.
 Des Moines. Document Department.

- Düsseldorf. Landes- und Stadtbibliothek.
- Edinburgh. The Lords Commissioners of H. M. Treasury.
» Society of Antiquaries of Scotland.
- Essen. Kruppsche Bücherhalle.
- Flagstaff, Arizona. Lowell Observatory.
- Gand. Bibliothèque de l'université.
- 's Gravenhage. Koninklijke Bibliotheek.
» Musée Meermannno-Westreenianum.
- Graz. Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark.
- Greifswald. K. Universitätsbibliothek.
- Guayaquil. Biblioteca municipal.
- Habana. Biblioteca nacional de la república de Cuba.
- Hamburg. Stadtbibliothek.
- Harlem. Fondation de P. Teyler v. d. Hulst.
- Helsingfors. Hydrografiska byrån.
» Finska Mosskulturföreningen.
» Industristyrelsen.
» Institut météorologique central.
» Stadsfullmäktige.
» Stadens statistiska kontor.
» Statistiska centralbyrån.
» Suomalainen Kirjallisuuden Seura.
» Suomen Historiallinen Seura.
» Universitetsbiblioteket.
» Finska Vetenskaps societeten.
» Öfverstyrelsen för väg- och vattenbyggnaderna.
» Ömsesidiga liförsäkringsbolaget Suomi.
- Kairo. Bibliothèque de l'Université égyptienne.
- Karlsruhe. Grossh. Badische Hof- und Landesbibliothek.
- Kiev. Universitetet.
- Kjöbenhavn. Det Kongelige Bibliotek.
» Rigsdagens Bureau.
» Bureau du Conseil International pour l'exploration de la mer.
» Carlsbergfondets Direktion.
» Rigsarkivet.
- Kristiania. Det Deichmanske Bibliothek.
» Det Statistiske Centralbureau.
» Storthingets Bibliothek.
» Riksforsikringsanstalten.

- Kristiania. Universitetsbibliotheket.
 » Videnskabsselskabet.
 Königsberg. Königl. und Universitätsbibliothek.
 La Paz (Bolivia). Sociedad geográfica.
 Lemberg. Towarzystwo historyczne.
 Lincoln. University of Nebraska.
 London. Library of the University College.
 » British Museum.
 » British Museum, Natural history.
 » Peace Society.
 » Swedenborg Society.
 Lübeck. Stadtbibliothek.
 Madrid. Biblioteca Nacional de España.
 Mexico. Dirección general de instrucción primaria.
 Milwaukee. Trustees of the Bishop Hale Foundation.
 Minneapolis. Redaktion af »Forskaren».
 Montevideo. Dirección general de instrucción primaria.
 München. K. Hof- und Staatsbibliothek.
 New Haven. Connecticut Academy of arts and sciences.
 » » Yale University Library.
 New York. Department of Parks.
 » Editors of the »American».
 » Hudson-Fulton Celebration Commission of the State
 of New York.
 » New York Public Library.
 » American Jewish Historical Society.
 » Columbia University Library.
 Oberlin, Ohio. Oberlin College Library.
 Ottawa. Department of mines.
 » Geological Survey of Canada.
 Oxford. Bodleian Library.
 Paris. Bibliothèque nationale.
 » Comité français des expositions à l'étranger.
 » Ministère de l'instruction, des beaux-arts et des cultes.
 Philadelphia. University of Pennsylvania.
 Pittsburgh. Carnegie Library.
 Point Loma, Cal. Editor of Century Path.
 Princeton, N. J. Princeton University.
 Rio de Janeiro. Biblioteca Nacional.

- Rock Island, Ill. Redaktionen af Ungdomsvännen och Ungdomens sändebud.
 Roma. Institut international d'agriculture.
 Saint Andrews. University.
 Saint Louis. Mercantile Library Association.
 Saint Paul. Forestry commissioner of the State of Minnesota.
 San Francisco, Cal. Redaktionen af Västra Sändebudet.
 Santiago de Chile. Biblioteca Nacional de Chile.
 » » » Universidad.
 » » » Ministerio de justicia.
 S:t Petersburg. Académie Impériale des Sciences.
 » » Bibliothèque Impériale Publique.
 Stockholm. Brasilianska konsulatet.
 » Japanska beskickningen.
 Tegucigalpa. Biblioteca Nacional de Honduras.
 Trondhjem. Det Kongel. Norske Videnskabers Selskab.
 Tübingen. K. Universitätsbibliothek.
 Urbana. University of Illinois.
 Washington. Academy of Sciences.
 » Carnegie Institution.
 » Library of Congress.
 » Smithsonian Institution.
 » U. S. National Museum.
 » Bureau of American Ethnology.
 West Haverstraw. New York State Hospital for the Care of Crippled and Deformed Children.
 Wien. K. K. Universitätsbibliothek.
 Zürich. Antiquarische Gesellschaft.
 » Stadtbibliothek.
 Åbo. Bestyrelsen för Åbo stads historiska museum.

Samt följande enskilda personer:

Svenska.

- Adde, G., andre bibliotekarie. Stockholm.
 Almgren, C. G., f. d. hofrättsråd. Stockholm.
 Almquist, J. A., förste arkivarie. Stockholm.
 Almqvist & Wiksells boktryckeri-aktiebolag. Uppsala.
 Andersson, Aksel, överbibliotekarie. Uppsala.
 Anderssons & C:o förlag. Stockholm.

- Arenander, E. O., lektor. Ultuna.
Beijer, P., förste bibliotekarie. Stockholm.
Berghmans (G.) sterbhus. Stockholm.
Björkman, Edvin. New York.
Björkman, Göran, fil. d:r. Stockholm.
Blomkvist, J. E., Svenska gjutareförbundets förtroendeman.
Stockholm.
Bonell, F., e. o. hofrättsnotarie. Stockholm.
Braunerhjelm, C. A. G., ryttmästare. Stockholm.
Bring, S. E., andre bibliotekarie. Stockholm.
Byström, J., riksdagsman. Stockholm.
Börjesson, bokhandlare. Stockholm.
Carlander, C. M., grosshandlare. Stockholm.
Carlgren, O., fil. d:r. Stockholm.
Charlier, C. V. L., professor. Lund.
Collijn, I., förste bibliotekarie. Uppsala.
Dahlgren, E. W., riksbibliotekarie. Stockholm.
De Geer, Carl, friherre. Leufsta.
De Ron, Hélène, fröken. Stockholm.
Drakenberg, A., fröken. Stockholm.
Dufvander, A., rådmän. Kristinehamn.
Ehlin, E., folkskollärare. Gäfle.
Ekstrand, V., vice kommissionslandtmätare. Stockholm.
Elmquist, E., ingenjör. Stockholm.
Englund, K. G., redaktör. Stockholm.
Englund, N., förste provinsialläkare. Vänersborg.
Ericsson, L. M., & Co, aktiebolag. Stockholm.
Erikson, A. P., redaktör. Helsingborg.
Falk, A., rektor. Södertälje.
Feilitzen, Hj. v., sekreterare. Jönköping.
Fries, K., fil. d:r. Stockholm.
Fröberg, E., stenograf. Stockholm.
Gertsson, A., fil. lic. Stockholm.
Graham Brothers. Stockholm.
Grönstedt, Johan, skriftställare. Stockholm.
Hallström, C. A., fil. kand. Linköping.
Hammarskjölds (A.) sterbhus. Stockholm.
Hedberg, A., bokbindare. Stockholm.
Hedberg, Gust., hofbokbindare. Stockholm.
Hedrén, G., professor. Stockholm.

Heidenstam, O. v., kammarherre. Stockholm.
Hermod, H. S. Malmö.
Hildebrand, Hans, f. d. riksantikvarie. Stockholm.
Hirsch, I. Stockholm.
Hjärne, H., professor. Uppsala.
Håkansson, A. E., ingenior. Borås.
Höglund, Otto, fil. d:r. Stockholm.
Höjer, Th., förste sekreterare. Stockholm.
Isberg, A. U., stadsarkivarie. Malmö.
Jensen, Alfr., fil. d:r. Stockholm.
Johnson, Ad., bokförläggare. Stockholm.
Jordell, D., bokhandlare. Paris.
Jungbeck, Edmund, bokhandlare. Stockholm.
Kindvall, Ad., bok- och accidenstryckeri. Varberg.
Kjellberg, O. C., direktör. Stockholm.
Kjellberg, Th., professorska. Stockholm.
Klingberg, J. E. New Britain, Conn.
Kræmer, Vera von, fru. Stockholm.
Krebs, A., föreståndare. Borås.
Lagerberg, J. Passaic, N. J.
Lambert-Mueller, F., sekreterare. Stockholm.
Lannert, G. L:son, fil. d:r. Stockholm.
Larsson, K. Falun.
Larsson, M., föreståndarinna. Söderhamn.
Levertin, A., med. d:r. Stockholm.
Lind, E., lasarettsläkare. Örnsköldsvik.
Lindberg, Alfr., f. d. döfstumlärare. Järna.
Lindblads (J. A.) bokförlag. Köping.
Lindblom, J., rektor. Karlskoga.
Linder, L., t. f. förste bibliotekarie. Stockholm.
Lindström, Gustaf, f. d. museitjänsteman. Sundbyberg.
Lithander, P. Em. Göteborg.
Ljunggren, C. J. F., vicekonsul. Kristianstad.
Lundahl, N., föreståndare. Lund.
Lundstedt, B., förste bibliotekarie. Stockholm.
Läffler, L. F., professor. Djursholm.
Mentzer, O. v., ryttmästare. Uppsala.
Montelius, O., riksantikvarie. Stockholm.
Morssing, Ivar, advokat. Stockholm.
Myhrman, D. W., docent. Uppsala.

Mörner, Birger, greve, konsul. Paris.
Nathorst, A. G., professor. Stockholm.
Nauckhoff, C., kapten. Stockholm.
Nerman, T., fil. kand. Stockholm.
Nordenskjöld, O., professor. Göteborg.
Norrzell, K. E., sekreterare. Helsingborg.
Olsson, C. G., redaktör. Karlstad.
Palmgren, Valfrid, fil. d:r. Stockholm.
Pehrsson, P., kyrkoherde. Göteborg.
Peterson, Oscar William. Brownfield, Maine.
Petrén, K., professor. Lund.
Platen, C. von, friherre. Rom.
Post, Nils von. Stockholm.
Raphael, A., fil. d:r. Stockholm.
Rudbeck, Joh., friherre, sekreterare. Stockholm.
Schulthess, F., professor. Stockholm.
Setterwall, K., andre bibliotekarie. Stockholm.
Sidenbladh, Elis, jur. kand. Stockholm.
Sjöberg, N., amanuens. Stockholm.
Sjögren, Arthur, artist. Stockholm.
Sjögren, N., öfverlärare. Landskrona.
Sjöström, J. K. N., stadsfogde. Landskrona.
Skarstedt, Ernst. Seattle, Washington, U. S. A.
Smedberg, Richard, byråingenjör. Stockholm.
Smith, Otto, fil. d:r. Karlshamn.
Staël von Holstein, L., friherre, fil. d:r. Stockholm.
Stendahl, A. M., förste provinsialläkare. Mariestad.
Strindberg, Aug., skriftställare. Stockholm.
Sundvall, Th., tandläkare. Stockholm.
Söderblom, N., professor. Uppsala.
Theorell, Lily, fröken. Stockholm.
Thyselius, E., skriftställare. Stockholm.
Tiberg, H. V., disponent. Långbanshyttan.
Trolle, H., vice häradshöfding. Saltsjö-Dufnäs.
Tullberg, Hasse W., bokförläggare. Stockholm.
Törnqvist, P. V., redaktör. Göteborg.
Unman, Joh., grosshandlare. Stockholm.
Walin, T. Stockholm.
Weibull, W., godsägare. Landskrona.
Welander, E., professor. Stockholm.

Wennersten, K., sekreterare i K. F. U. M. Borås.
Wicksell, K., professor. Lund.
Willmer, P., agronom. Valinge, Röggle.
Wiman, B., fröken. Stockholm.
Wisénska bokhandeln. Östersund.
Wrangel, E., professor. Lund.
Wählin, Karl, redaktör. Stockholm.
Östlund, A., löjtnant. Stockholm.

Utländska.

Almeras, H. d'. Paris.
Arctowsky, Henryk. Warschau.
Arseniew, B. de. Tula.
Avambia, Sister (formerly Miss May E. Stevenson). Melbourne.
Bittenbender, Ada M., fru. Lincoln, Nebraska.
Björnbo, A. A., underbibliotekarie. Köbenhavn.
Buss, Jas., Reverend. London.
Caröe, K., Kredsläge. Köbenhavn.
Chaix d'Est-Ange, M. de. Paris.
Chidley, W. J. Melbourne.
Collinet, Paul. Lille.
Delavaud, Louis, f. d. fransk minister i Kristiania. Paris.
Dudley, Mrs Lucy Bronson. New York.
Flom, George T., professor. Urbana, Ill.
Gamboa, Ignacio, professor. Hochtun, Yucatan.
Gates, William E., professor. Point Loma, Cal.
Gontcharoff, M. de. Paris.
Hansen, P., statsråd. S:t Petersburg.
Henschel, Hermann, Gerichtsassessor a. D. Hamburg.
Heye, George G. New York.
Hirose, K., Lordabbot vid Shonenjitemplet i Sakaaimura. Takai-chigori, Naraken, Japan.
Hjelt, Edv., senator. Helsingfors.
Hughan, A., bokhandlare. Versailles.
Hurtig, John, pastor. Finland.
Knagenhjelm, kammarherre. Kristiania.
Kondor, Alfred, fil. d:r. Budapest.
Kuwahara Yojiro, Commissioner to the Japan-British Exhibition.
London.
Lee, Ch. Kristiania.

Leeuw, H. J. van der. Rotterdam.
Lenk, Heinrich von, Regierungsrath. Wien.
Loqui, Estevan de, argentinsk konsul. Stockholm.
Middendorp, H. W., professor. Groningen.
Mouravieff, M., président de la Société des amateurs d'antiquités de Novgorod.
Möller, Hans Jacob, apotekare. Köbenhavn.
Neovius, Ad., kyrkoherde. Lojo, Finland.
Nijhoff, M., bokhandlare. Haag.
Palmén, E. G., friherre, professor. Helsingfors.
Papademetracopulos, Th. Athen.
Péladan. Château Villenoy, Meaux.
Rabot, Charles. Paris.
Reinick, William R. Philadelphia.
Rudnitzky, N., Prediger. Berlin.
Saville, Marshall H. New York.
Smith, Hon. C. A. Minneapolis.
Soughimoura, K., japansk minister. Stockholm.
Svoronos, C. M., konsul. Athen.
Thuren, Hj. Köbenhavn.
Tilgmann, F. Helsingfors.
Tilho, J., kapten. Paris.
Vasenius, V., professor. Helsingfors.
Velasquez Andrade, Manuel. Mexico.
Vellay, Charles, docteur ès lettres. Paris.
Volkmann, Hans, fil. d:r. Leipzig.
Williams, Albert E. Chicago.
Withington, Lothrop, Esq. London.
Zimmermann, H., fil. d:r. Wien.

Katalogiseringsarbetet har under året fortgått med förteckning af inkommande accessioner å samtliga bibliotekets afdelningar. För nominalkatalogen hafva utskrifvits 8,296 katalogblad och för realkatalogen 7,938 blad, eller tillsammans 16,234. Häraf belöpa sig på den svenska afdelningen 8,032 och på den utländska 8,202 katalogblad. Realkatalogbladen hafva till väsentligaste delen blifvit utförda medelst skrifmaskin.

Till den ordinarie katalogiseringen hör också införandet af fortsättningar och nya upplagor på förut skrifna katalogblad; det häraf föranledda betydande arbetet har liksom förut om-

fattat hela årsaccessionen, men några sifferuppgifter angående detsammans omfattning kunna icke lämnas.

Arbetet med katalogisering af Kungl. bibliotekets ofullständigt förtecknade delar har under år 1911 bedrifvits enligt samma plan, som följts sedan 1909, och för hvilken redogjorts i Kungl. bibliotekets årsberättelse för sistnämnda år. Personalen har varit densamma som under år 1910.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom aflåtna nådiga proposition har 1911 års Riksdag beslutat att för 1912 höja anslaget för här ifrågavarande katalogisering från 10,000 kronor till 11,000 kronor, för att möjliggöra en höjning af de fyra kvinnliga biträdenas årsarfvode från 1,000 kronor till 1,200 för dem hvardera.

Katalogiseringen och revideringen af facket Svensk vitterhet har i det närmaste afslutats och har under året omfattat afdelningarna Romaner af svenska författare i öfversättning, Romaner af svenskar på främmande språk och Främmande om Sverige, portföljserien Oratorier, specialsamlingen Tegnériana, samt Tillfällighetsverser och -tal (med undantag af Verser öfver kungliga personer, som förut behandlats, Verser öfver enskilda, som på annat sätt registreras, samt några smärre grupper). Vidare hafva behandlats afdelningarna Berättelser för barn och ungdom, Andliga berättelser samt de till svenska samlingen hörande facken Nyare utländsk litteratur (i original) och Klassiska författare.

Antalet af under året nyskrifna eller reviderade katalogblad utgör i till jämna tiotal afrundade siffror:

Svensk vitterhet:

Romaner af svenska förf. i öfversättning	1,120	blad
Romaner af svenskar på främmande språk och		
Främmande om Sverige	230	»
Oratorier.....	90	»
Tegnériana	250	»
Tillfällighetsverser och -tal	1,190	»
Berättelser för barn och ungdom	2,900	»
Andliga berättelser.....	1,420	»
Nyare utländsk litteratur.....	670	»
Klassiska författare.....	1,000	»
Diverse fack	120	»

Summa 8,990 blad

Härtill komma nyskrifna hänvisningslappar för nominalkatalogen (omkr. 2,700 blad) samt hänvisningar på s. k. cards till ett antal af 4,520.

Af de till fackkatalogen hörande nyskrifna bladen hafva under 1911 ett antal af 4,015 blad med skrifmaskin kopierats för nominalkatalogen.

I samband med här omförmälda katalogisering hafva till inbindning anordnats 980 band (inräknade i redogörelsen för bokbindningsanslagets användning).

Det under år 1910 påbörjade nyordnandet och förtecknandet af afdelningen *Verser till och öfver enskilda* (tillfällighetspoesi vid bröllop, begrafningar o. s. v.) har fortsatts och fullbordats för åren 1731—76. Antalet för ändamålet utskrifna katalogblad (cards) utgör 21,483; bindningen, som omfattat folioserien från 1700 t. o. m. 1767, har uppgått till 79 band. Arbetet har fortfarande med synnerlig flit och noggrannhet verkställts af extra biträdet herr Herman Brulin.

Vid inordnandet af det svenska småtrycket, som under året omfattat accessionen för 1909—10 och 1910—11 och som verkställts af andre bibliotekarien Setterwall, har det allt fortfarande visat sig nödvändigt att öka antalet af de för sådant tryck afsedda portföljer (kapslar). De nytillkomna portföljerna, hufvudsakligen tillhörande facken Sjuk- och begrafningskassor, Ekonomi, Bibliografi, Teologi, Nykterhet och Disputationer, uppgå till ett antal af 559.

Då till följd af vakanser bland den e. o. tjänstemannapersonalen ett större belopp än vanligt af anslaget till vikariatsersättning, arfvoden m. m. kunnat användas till bekostande af extra biträde, har sådant anlitats bl. a. för att katalogisera det icke oansenliga förrådet af dupletter. Katalogen öfver de utländska dupletterna har blifvit fullbordad, och förtecknandet af de svenska har påbörjats. Jämlikt stadgandet i § 18 af nådiga instruktionen för Kungl. biblioteket har åt universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund beredts tillfälle att förvärfva de dupletter, som för dem varit behöfliga. Sedan den färdiga katalogen öfver de utländska dupletterna blifvit öfversänd först till Uppsala och därefter till Lund, har det förra biblioteket utvalt 533 verk i omkring 650 volymer, det senare 165 verk i omkring 300 band och häften.

Å handskriftsafdeleningen har arbetet fortgått på vanligt sätt, hvarvid mesta tiden tagits i anspråk för de dagliga expediti-

göromålen, nyförvärfvens behandling, katalogisering och uppställning, samlingarnas fortsatta revidering samt handskrifterns anordning för bindning. Bland särskilda arbeten må nämnas, att den vidlyftiga »Grafströmska samlingen» af Franzéns efterlämnade skrifter blifvit katalogiserad och inordnad på vederbörligt fack, äfvensom att den af statsgeologen A. Lindström till Kungl. biblioteket genom testamente öfverlämnade handskriftssamlingen (för hvilken närmare redogöres på annat ställe) förtecknats. Revisionen af facket Svensk vitterhet har fortsatts från föregående året, och facket Fornkunskap likaledes till större delen reviderats samt delvis omordnats och nykatalogiserats.

Utarbetandet af nominalkatalog på s. k. cards har fortgått efter den uppgjorda planen.

En samling pergamentsblad, tillhörig Norra Smålands fornminnesförening i Jönköping, har på vederbörandes begäran undersökts och bestämts af handskriftsafdelningens föreståndare. Ett i denna samling ingående värdefullt fragment af *Revelationes S. Birgittæ*, innehållande början af Alphonsi prolog till liber VIII, har öfverlämnats såsom gåfva till Kungl. biblioteket, hvilket redan förut äger ett blad af samma handskrifts åttonde bok.

För Kungl. bibliotekets räkning har å Generalstabens litografiska anstalt utförts en reproduktion enligt Wiedmanns metod (»hvit på svart») af en Stiernhielmshandskrift om 135 blad, tillhörig Königl. Bibliothek i Hannover, och är detta det första tillfälle, då ett större arbete i Stockholm utförts enligt denna metod, som ännu är helt ny.

Tyvärr har Kungl. biblioteket under det förflutna året nödgats använda ett rätt afsevärdt belopp af sitt inköpsanslag till inlösen af föremål, som genom stöld blifvit detsamma fränhända. Visserligen inträffar det, beklagligt nog, allt emellanåt, att tidskriftshäften och böcker tillhörande läsesalens referenssamling gå förlorade genom olofligt tillgrepp, men några större förluster har biblioteket icke haft att beklaga, innan det under 1910 års höst befanns, att ett antal delvis rätt dyrbara porträtt och andra gravyrer sagnades i för dem afsedda portföljer. Misstanken föll genast på en person, hvilken, föregifvande sig vilja anställa jämförelser med egna samlingar, utbegärt dessa portföljer och begagnat dem företrädesvis under tiden mellan kl. 4 och 6 e. m.,

då för öfvervakande af dylikt begagnande endast en enda vaktmästare kan disponeras. Vid tillfällen, då denne bortkallades för utförande af andra uppdrag, tillägnade sig tjuften blad, företrädesvis sådana af mindre format, hvilka han kunde dölja i sina fickor eller en medhafd pappersrulle. De stulna föremålen afyttrades sedermera i en härvarande konsthandel, hvilken i sin ordning försålde en del af dem till enskilda personer. Sedan tillgreppens föröfware på af mig gjord angivelse blifvit anhållen, erkände han genast stölderna, och det stulna blef omedelbart genom polisens försorg tillrättaskaffadt.

Vid därpå följande rättegångar såväl mot tjuften som mot konsthandelns förestånderska blefvo mina yrkanden i fråga om bestämmandet af lösen för det stulna af domstolen lämnade utan afseende, hvarför det, för att biblioteket skulle återfå sina tillhörigheter, ej återstod annat än att betala de belopp, som erlagts af de personer, i hvilkas ägo föremålen i sista hand stannat. Sedan några af dessa personer afstått från fordran på ersättning, blef den slutliga lösesumman bestämd till 1,135 kronor. Sedan denna summa erlagts, hafva de stulna planschbladen genom polisen blifvit till biblioteket återställda.

Kungl. bibliotekets räkenskap för 1911 utvisar följande inkomster och utgifter:

Inkomster.

Aflöningsmedel	kr. 88,200,00	
Utarbetande af katalog öfver ofullständigt förtecknade delar af bibliotekets äldre samlingar:		
Saldo från 1910	kr. 650,75	
Extra anslag för 1911	» 10,000,00	» 10,650,75
Böckers inköp och bindning:		
Ordinarie anslag	» 45,000,00	
Extra anslag för 1911 till bindning	» 10,000,00	
Af Kungl. Maj:t särskildt anvisade medel	» 3,000,00	» 58,000,00
Expensmedel	» 23,990,10	
Transport	kr. 180,840,85	

	Transport kr. 180,840,85	
Redigering af accessionskatalogens 24:e årgång:		
Saldo från 1910	»	1,500,00
Redigering af accessionskatalogens 25:e årgång ...	»	1,500,00
Redigering af accessionskatalogens tioårsregister, årg. 11—20:		
Saldo från 1910	»	1,483,60
Summa kronor		185,324,45

Utgifter.

1) Löner, tjänstgöringspenningar och ortstillägg	kr. 66,500,00	
Ålderstillägg	»	1,700,00
Vikariatsersättning, arfvoden, flit- penningar åt extra biträden, ren- skrifning, eftermiddagstjänst m.m.	» 20,000,00	kr. 88,200,00
Utarbetande af katalog öfver ofull- ständigt förtecknade delar af bi- bliotekets äldre samlingar	kr. 10,336,11	
Saldo till 1912	» 314,64	» 10,650,75
2) Böckers inköp och bindning:		
Bokinköp inom Sverige (genom bokhandeln, på auktio- ner, under hand och antikvariskt)	kr. 25,880,41	
» direkt i utlandet	» 13,942,98	
Bokbindning	» 18,176,61	» 58,000,00
3) Redigering af accessionskatalo- gens 24:e årgång	»	1,500,00
Redigering af accessionskatalo- gens 25:e årgång	kr. 1,000,00	
Saldo till 1912	» 500,00	» 1,500,00
Redigering af accessionskatalo- gens tioårsregister, årg. 11—20	kr. 700,00	
Saldo till 1912	» 783,60	» 1,483,60
4) Expenser:		
Skrifmaterialier o. dyl.	kr. 1,881,58	
Eldning, belysning, städning m. m.	» 7,040,80	
Inköp och underhåll af inventarier	» 2,640,40	
Transport	kr. 11,562,78	161,334,35

Transport	kr. 11,562,78	161,334,35
Diverse: frakter, transporter m. m.	» 1,018,89	
Tryckning af Kungl. bibliotekets årsberättelse och accessions- katalogen m. fl. tryckningskost- nader	» 11,408,43	» 23,990,10
Summa kronor		185,324,45

Användningen af ofvan icke specificerade utgiftssummor framgår af följande tabeller:

Vikariatsersättningar	kr. 1,917,58
Arfvoden åt e. o. tjänstemän	» 5,829,17
» » extra vaktmästare	» 1,500,00
» för ordnande af porträttsamlingen	» 200,00
» » » kartsamlingen och diverse samlingar af svenskt småtryck	» 1,000,00
» för insamling af svensk-amerikanskt tryck (under 1910 och 1911)	» 400,00
Flitpenningar åt extra biträden	» 4,279,99
Renskrifning	» 1,403,26
Eftermiddagstjänst	» 2,870,00
Upppassning i tamburen	» 600,00
Summa kronor	20,000,00

Bokinköp:

	Utländska afd.		Svenska afd.		Hand- skriftsafd.		Summa.	
Nya böcker	12,058	81	1,216	98	—	—	13,275	79
Fortsättningar	7,874	08	191	30	—	—	8,065	38
Tidskrifter	9,668	39	612	50	—	—	10,280	89
Antikvaria	2,030	02	1,066	54	—	—	3,096	56
Handskrifter	—	—	—	—	969	77	969	77
Summa	31,631	30	3,087	32	969	77	35,688	39

Till ofvanstående inköpssumma	kr. 35,688,39
är att lägga:	
för inlösen af stulna planscher	» 1,135,00
för inköp af samlingen »Sociala spørsmål»	» 3,000,00
Summa för bokinköp kronor	39,823,39

Bokbindning:

	Antal band.	Kostnad.	
		Kronor.	öre.
Utländska afdelningen	2,034	5,583	40
Svenska afdelningen:			
Böcker	3,117	6,265	50
Tidningar	315	3,144	85
Handskriftsafdeleningen	58	416	30
Annan bokbinderikostnad:			
Arbete utfördt inom Kungl. biblioteket, aflöning.....	—	1,714	15
» » » » » » , materialier..	—	468	91
Arbete utfördt utom Kungl. biblioteket (lagningar, kartonger, portföljer m. m.)	—	583	50
Summa	5,524	18,176	61

Af den sista tabellen framgår, att medelkostnaden per band varit för utländska afdelningen kr. 2,75; för svenska afdelningens böcker kr. 2,01; för svenska tidningar kr. 9,98; för handskriftsafdeleningen kr. 7,52. Det inom biblioteket utförda bokbinderiarbetet har, utom reparationer och andra tillfälliga arbeten, väsentligen bestått i anordnande af svenska tidningar för inbindning samt tillverkning af portföljer för det svenska småtrycket.

På tal om bokbinderiarbeten, som under året utförts, må erkännande ägnas särskildt åt den restaurering en medeltida pappershandskrift, »Fru Elins bok» kallad (med Antikvitetsarkivets signum *D 3*), genom hofbokbindare G. Hedbergs åtgärd undergått. Nämda handskrift från 1476, i hög, smal folio, befann sig före reparationen i ett ömkligt skick; papperet hade genom tidens åverkan och fuktskada blifvit i sin helhet så skört och särskildt så illa åtgånget i margerna — där flerstädes delar af texten antingen bortfallit eller hängde fast med ytterst svaga förbindelseled — att begagnandet var förenadt med allvarlig risk för handskriften och all utlåning af densamma utesluten. Genom behandling af hvart särskildt blad medelst planering och satinering samt användande af japanskt silkespapper till stärkande af svaga partier lyckades det att återställa handskriften i

sådant skick, att den numera utan att äfventyras kan begagnas af forskare.

Tjänstepostförsändelser af alla slag hafva under året dragit en kostnad af 2,555 kr. 29 öre, hvilket belopp icke ingår i Kungl. bibliotekets räkenskap, men ansetts böra meddelas för att gifva en antydan om korrespondensens omfattning. År 1900, sista gången en motsvarande uppgift intagits i berättelserna, uppgick kostnaden till 1,159 kr. 92 öre.

I föregående berättelse finnes upptagen bland Kungl. bibliotekets publikationer för 1910 äfven »Sveriges offentliga biblioteks accessionskatalog», ärg. 23, omfattande år 1908, och detta på den grund, att sagda årgång var färdigtryckt vid förstnämnda års slut, ehuru själfva utgifvandet dröjde några veckor in i januari 1911. Emellertid har dröjsmålet med accessionskatalogens utgifvande ådragit sig uppmärksamhet såväl hos Riksdagens år 1910 församlade revisorer som hos statsutskottet 1911 och föranlett förliedt års Riksdag att vid beviljande af anslag till katalogens redigering anföra följande:

»Ifrågavarande anslag hade varit uppfördt å extra stat från och med år 1907. Emellertid hade, enligt hvad Riksdagen inhämtat, utgifvandet af accessionskatalogen fortskridit så långsamt, att ännu i början af innevarande år 1908 års katalog icke från trycket utkommit. Då det vore uppenbart, att genom sådant förhållande ett af katalogernas hufvudsakligaste ändamål, att utgöra en vägledning för de olika biblioteken vid bedömandet af behovet af inköp af större och dyrbarare vetenskapliga arbeten, i väsentlig grad måste förfelas, hade Riksdagen velat uttala önskvärldheten af att arbetet med katalogernas utgifvande i största möjliga grad påskyndades.»

Sedan Eders Kungl. Maj:t anbefallt mig att inkomma med underdånigt yttrande i anledning af hvad Riksdagen sålunda anfört, har jag, i samband med anhållan om redaktionsanslagets fortfarande beviljande för år 1913, dels lämnat förklaring öfver anledningarna till det öfverklagade dröjsmålet, dels redogjort för de åtgärder, som redan vidtagits och för framtiden komme att vidtagas för att ett försenadt utgifvande hädanefter må kunna

undvikas. Jag har sålunda kunnat anmäla, att af accessionskatalogens i ett sammanhang utarbetade årgångar för 1909 och 1910 förra hälften, utgörande en volym om 617 sidor, utkommit den 15 september 1911; att senare hälften af samma årgångar antogs kunna utkomma i början af innevarande år, hvilket också inträffat, i det denna hälft, en volym om 476 sidor, utgifvits den 28 sistlidne februari; samt slutligen att redaktionsarbetet med 1911 års och följande årgångar, som den hittillsvarande redaktören måst afsäga sig, blifvit uppdraget åt en af Kungl. bibliotekets extra ordinarie tjänstemän, hvilken mot åtnjutande af högsta amanuensarfvodet, 2,000 kronor, samt det årliga redigeringsanslaget, 1,500 kronor, fått sig ålagdt, att bedriva redigeringen så, att katalogen må föreligga färdig i september månad året efter det, för hvars accession i vederbörande årgång redovisas. Hvad sålunda blifvit åtgjordt har statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet, vid ärendets föredragning inför Eders Kungl. Maj:t, funnit tillfredsställande.

För att accessionskatalogens oförmälda dubbelårgång skolat kunna utkomma vid ofvan angifna tider hade det befunnits nödvändigt att fördela redaktionen och korrekturläsningen på flera händer. Titelbladet upptager därför fyra utgifvarenamn: E. W. Dahlgren, C. Grönblad, E. Haverman och O. Wieselgren. Af redaktionsanslaget har under år 1911 utbetalats sammanlagdt 2,500 kronor; återstoden af anslaget för 1910 års årgång, 500 kronor, har besparats till innevarande år. Gifvetvis hafva de af utgifvarne, hvilka äro Kungl. bibliotekets ordinarie tjänstemän, för sina andelar af arbetet icke uppburit någon särskild ersättning.

Af accessionskatalogens tioårsregister för åren 1896—1905 har förra hälften, omfattande bokstäfverna A—K, under förlidet år blifvit färdig och utgifvits i januari detta år med en volym om 440 sidor. Slutredigeringen och själfva utgifningen har besörjts af mig; för det biträde jag därvid och under de fleråriga förberedelserna åtnjutit af andra personer, redogöres i arbetets företal. Af det för registrets redigering år 1906 beviljade extra anslaget har för sagda biträde under 1911 utbetalats 700 kronor, under det att anslagets återstod, kr. 783,60, reserverats för täckande af motsvarande kostnader för registrets senare hälft, hvilken antages kunna utkomma under innevarande år.

Enligt af Eders Kungl. Maj:t meddelade förordnanden har under 1911 förste bibliotekarien Haverman varit föreståndare för katalogiseringen af ofullständigt förtecknade delar af bibliotekets äldre samlingar; en härigenom ledig förste bibliotekarietjänst har uppehållits af andre bibliotekarien Linder; och Linders befattning har blifvit bestridd af amanuensen H. E. Lagerqvist.

Uti fördelningen mellan förste bibliotekarierna af uppdraget att vara föreståndare för bibliotekets olika afdelningar har under året icke vidtagits någon förändring.

Af andre bibliotekarierna hafva, i likhet med föregående år, Lindegren och Adde arbetat på utländska tryckafdelningen, hvarjämte Lagerqvist under senare delen af augusti öfverflyttats dit från svenska tryckafdelningen, där han under årets föregående månader tjänstgjort; under hela året hafva Setterwall, Bring och Grönfeldt arbetat på sistnämnda afdelning, samt Stenbock på handskriftsafdelningen. Med undantag af Setterwall och Stenbock hafva andre bibliotekarierna, i tur med de extra ordinarie tjänstemännen, deltagit i arbetet i expeditionen.

Uppdraget att föra Kungl. bibliotekets räkenskaper har från årets början lämnats åt andre bibliotekarien Adde, sedan förste bibliotekarien Beijer på egen begäran erhållit entledigande från detta uppdrag, som han innehåft sedan år 1900.

De e. o. tjänstemännens aflöning och tjänstgöringstid hafva under år 1911 varit som följer:

	Årsarfvode.	Daglig tjänstgöringstid.
Carlson, Anna (9 månader)	1,500	4 timmar
Efvergren, C. J.	1,500	4 »
Svanberg, H. ($10\frac{2}{3}$ månader)	1,200	4 »
Hård af Segerstad, K. (8 månader)	1,200	4 »
Norberg, I. (2 månader)	1,200	4 »
Wieselgren, O.	1,200	4 »

Liksom under föregående år har Kungl. biblioteket åtnjutit biträde af f. d. bibliotekarien L. B. Bagge. Såsom extra biträden med arfvode hafva tjänstgjort herr H. Brulin (samlingarna af kartor, utsikter och småtryck), kaptenen C. Nauckhoff (svenska porträttsamlingen), herr L. Höjer (inspektion i läsesalen) samt fröknarna Lisa Moberg, Ulla Rudebeck (tjänstledig från slutet af augusti), Signe Bergstedt och Helja Jacobson (de båda sistnämnda under årets två sista månader).

Under året hafva ur Kungl. bibliotekets tjänst afgått e. o. tjänstemännen, fil. d:r Valfrid Palmgren den 2 februari för ingående af äktenskap; fil. lic. I. Norberg den 28 februari, för att tillträda befattningen såsom bibliotekarie vid Linköpings stifts- och läroverksbibliotek, till hvilken han den 11 förutgående januari blifvit utnämnd; samt fil. d:r J. Landqvist (hvilken hela året varit tjänstledig) den 23 december för öfvergång till journalistisk verksamhet.

Enligt nådigt beslut den 1 december 1911 har dels andre bibliotekarien Linder förklarats berättigad att från och med år 1912 åtnjuta ett andra ålderstillägg å lönen med 500 kronor, dels — sedan Riksdagen 1911 godkänt sådan ändring i den år 1909 för Kungl. biblioteket fastställda aflöningsstat, att förste vaktmästarens lön förklarats kunna efter 5 år höjas med 100 kronor samt enhvar annan vaktmästares lön ej blott efter 5 år med 100 kronor utan jämväl efter 10 år med ytterligare 100 kronor — vaktmästarne Liljegren och Söderqvist förklarats berättigade att från och med samma år åtnjuta ett andra ålderstillägg med 100 kronor.

Tjänstledighet har åtnjutits af förste bibliotekarien Beijer under 6 dagar för sjukdom och under 18 dagar för enskilda angelägenheter, af förste bibliotekarien Geete under 13 dagar för sjukdom, af andre bibliotekarien Bring under 18 dagar för vetenskapligt arbete.

Under semesterledighet har riksbibliotekarietjänst förrättats af förste bibliotekarien Lundstedt (24 dagar) och af förste bibliotekarien Beijer (21 dagar); förste bibliotekarietjänst (under tjänstledighet och semesterledighet) af andre bibl. Setterwall (1 månad 18 dagar), af andre bibl. Lindegren (2 månader 24 dagar), af andre bibl. Bring (1 månad 1 dag), af andre bibl. Grönfeldt (12 dagar) och af andre bibl. Stenbock (1 månad 28 dagar); andre bibliotekarietjänst (under tjänstledighet och semesterledighet) af amanuensen Carlson (5 månader 11 dagar), af amanuensen Efvergren (5 månader 10 dagar), af amanuensen Svanberg (2 månader), af amanuensen Hård af Segerstad (8 dagar), af amanuensen Wieselgren (2 månader).

Jämlikt bestämmelsen i § 7 af nådiga reglementet för Kungl. bibliotekets begagnande den 30 december 1910 hafva ordnings-

regler för besökande i Kungl. biblioteket den 27 mars 1911 blifvit af riksbibliotekarien fastställda.

I Kungl. bibliotekets byggnad hafva under året endast några mindre reparationer blifvit utförda genom öfverintendents-ämbetets försorg och på bekostnad af till detta ämbetes disposition ställda medel. Andra arbeten, hvarom anhållan förnyade gånger framställts vid ämbetets årsbesiktningar, såsom bl. a. ytterfasadernas fullständiga afrappning, hafva, oaktadt särdeles välbehöfliga, icke kunnat utföras, då de tillgängliga medlen därtill icke lämnat tillgång. En del åtgärder hafva emellertid icke ansetts kunna längre undanskjutas, hvarför underdånig framställning om deras verkställande medelst för ändamålet särskildt beviljade anslag blifvit af mig till Eders Kungl. Maj:t ingifven. Hit höra den nuvarande föråldrade och otillräckliga värmeledningens ersättande med en ny anläggning; inredning af källare- och vindsutrymmen för att bereda plats särskildt för den snabbt tillväxande svenska samlingen; de elektriska ledningarnas utvidgning och ändring till beredande af större trygghet mot eldfara; ny bordinredning i läsesalen för vinnande af ökad antal arbetsplatser därstädes; samt anbringande af lokaltelefon för underlättande af kommunikationen mellan den vidsträckta byggnadens olika delar. För samtliga dessa anordningar har på grund af infordrade kostnadsförslag ett belopp af tillsammans 61,000 kronor funnits vara behöfligt, och sedan öfverintendentsämbetet efter pröfning af såväl plan som kostnadsberäkningar tillstyrkt den underdåniga framställningen, har densamma blifvit af Eders Kungl. Maj:t gillad och i nådig proposition framlagd för Riksdagen.

För rengöring af böcker, hyllor m. m. har en dammsugningsapparat för elektrisk drifkraft anskaffats genom inköp från Nordiska museet, som, då apparaten befunnits för dess behof öfverflödig, afstått densamma för nedsatt pris, 500 kronor.

Kungl. biblioteket har deltagit i tvenne under året hållna utställningar, nämligen dels »Kvinnliga konstnärernas utställning» i Stockholm under mars månad, till hvilken bidrag lämnats med 91 handritade porträtt af Maria Röhl; dels »Exposition du Millé-

naire Normand», som hållits i Rouen från den 4 juni till den 15 september och där biblioteket representerats af tvenne för Normandies historia intressanta handskrifter samt några tryckta böcker.

Under juli och augusti har biblioteket gästats af en af kejserliga vetenskapsakademien i Krakau utsänd kommission, bestående af professorerna vid universitetet i Krakau d:r Ludvik Birkenmajer och Jan Loś samt konservatorn vid universitetsbiblioteket i sagda stad d:r Eugen Barwinsky. Denna kommission, som hade till syfte att i svenska arkiv och bibliotek anställa forskningar rörande polska handlingar, har i Kungl. biblioteket undersökt ett antal af omkring 430 handskrifter och ett betydande antal tryckta böcker, däribland särskildt skrifter i matematik och astronomi från 1500-talet. Härvid upptäcktes en del förut obekanta polska tryck samt ett exemplar af den i Venedig 1518 tryckta *Sphera mundi* med egenhändiga anteckningar af Copernicus. Med anledning häraf har sistnämnda skrift, såsom ofvan omförmäls, blifvit öfverflyttad från tryckafdelningen till handskriftsafdelningen.

Å skriftliga förfrågningar med begäran om bibliografiska uppgifter, hvilka fortfarande från utlandet inkomma i afsevärdt antal, hafva utförligare svar afgifvits i följande fall:

d. 24 mars, till Tyskland, med uppgift angående här befintliga tyska »Gesangbücher» från åren 1640—80 (meddelande af B. Lundstedt);

d. 19 april, till England, med förteckning öfver svenska historiska urkundspublikationer (bibliografi af K. Setterwall).

Infördrade utlåtanden hafva i öfrigt af riksbibliotekarien blifvit afgifna i följande ärenden:

d. 21 februari till Eders Kungl. Maj:t, angående löneregleringskommitténs betänkande (XXVII), innehållande förslag till grunder, med tillämpning af hvilka infödda svenska kvinnor må kunna af Konungen utnämnas och befordras till vissa befattningar;

d. 27 februari till kommitterade för revision af tryckfrihetsförordningen, angående förslag till ändring af sagda förordning i de delar, som röra handlingars offentlighet;

d. 26 augusti till statskommissarien Per Södermark såsom sakkunnig för utredning af frågan om vissa ämbetsverks expens-kostnader, med uppgifter och förslag angående dessa kostnader i hvad angår Kungl. biblioteket;

d. 18 september till Eders Kungl. Maj:t, angående filosofie licentiaten G. A. Jæderholms ansökan om anslag från Filénska fonden för anskaffande af en del nationalekonomisk, sociologisk, socialpsykologisk och pedagogisk litteratur;

d. 27 september till Eders Kungl. Maj:t, angående löne-regleringskommitténs betänkande (XXIX) i fråga om uppförande å stat af vissa biträden hos ämbetsverk och myndigheter;

d. 13 november till Eders Kungl. Maj:t, angående en an-sökan af domprosten professor A. H. Lundström att för för-varing i ett blifvande »librarium» i Uppsala domkyrka få från en del arkiv och bibliotek förvärfva äldre svenskt liturgiskt tryck;

d. 29 november till Eders Kungl. Maj:t, angående af dr Valfrid Palmgren afgifvet förslag i fråga om de åtgärder, som från statens sida böra vidtagas för främjande af det allmänna biblioteksväsendet i Sverige;

d. 28 december till Hans Excellens Ministern för utrikes ärendena, angående en framställning af docenten Nils Wohlin beträffande förfaringssättet med en del från utlandet till utrikes-departementet inkommande tryckalster.

Utom ofvan omförmälda delar af accessionskatalogen jämte därtill hörande tioårsregister samt katalogen öfver Berghmans Elzeviersamling, har efter senaste årsberättelses afgifvande från trycket utkommit dels Kungl. bibliotekets årsberättelse för 1910, dels »Kungl. Bibliotekets Handlingar», 31 och 32, innehållande, utom de redan förut tryckta årsberättelserna för 1908 och 1909, »Sveriges bibliografiska litteratur förtecknad af Joh. Ax. Alm-quist», del. 2, häft. 4 och del. 3, häft. 1.

Stockholm den 5 mars 1912.

Underdänigst
E. W. Dahlgren.

Bilaga.

Handlingar angående Gustaf Berghmans donation.

Till Herr Riksbibliotekarien.

Då utredningen af framlidne medicine licentiaten Gustaf Schlegel Berghmans bo nu blifvit i det närmaste slutförd, tillåter sig undertecknad, som genom medicine licentiaten Berghmans testamente fått denna utredning sig anförtrodd, att härmed till Eder vördsamt afgifva följande kortfattade redogörelse för hvad af mig i detta ärende blifvit hufvudsakligen åtgjort.

Medicine licentiaten Berghmans den 12 oktober 1899, den 14 oktober 1903, den 29 juli 1904, den 13 september 1905 och den 23 maj 1910 upprättade testamenten, som bifogas i hufvudskrifter och bestyrkta afskrifter, hafva af mig vid Stockholms Rådstufvurätt bevakats för samtliga testamentstagarna. Samma testamenten hafva sedermera delgifvits den aflidnes arfvingar, hvilka godkänt testamentena, därom bevis jämväl öfverlämnas. Äfven öfriga testamentstagare hafva erhållit del af testamentena i den omfattning, som ansetts af omständigheterna påkallad.

Sedan förslag till bouppteckning blifvit af mig uppgjort och den 17 oktober 1910 till Rådstufvurätten inlämnadt, har bouppteckning af samma domstols deputerade förrättats under tiden den 7—12 nästföljde november.

Jämlikt punkt 14) i testamentet af den 12 oktober 1899 hafva till Nationalmuseum öfverlämnats de till detta museum donerade konstverk och konstindustriföremål, i bouppteckningen upptagna till ett sammanlagdt värde af 2,375 kronor.

Den i punkt 15) af 1899 års testamente omförmälda elzeviersamlingen har redan under testators lifstid blifvit öfverlämnad till Kungl. biblioteket, hvadan någon åtgärd från min sida icke erfordrats i anledning af testamentets bestämmelser i detta ämne.

Den rätt med afseende å återstoden af testators bibliotek, som enligt punkt 15 F) i testamentet af år 1899 tillförsäkrats Kungl. biblioteket, har jämväl kommit detsamma till godo.

Hvad angår den i punkt 16) af sistnämnda testamente omförmälda katalog öfver elzeviersamlingen har, såsom närslutna af mig afgifna redovisningsräkning med därtill hörande bilagor gifver vid handen, för tryckning af en del af denna katalog af boets medel utgifvits ett belopp af 2,171 kronor 65 öre.

I enlighet med punkterna 3) och 4) i 1899 års testamente har boets öfriga till penningar eller värdepapper ej hänförliga löseegendom, hvilken löseegendom i bouppteckningen upptagits till värde af 7,918 kronor 70 öre, fördelats mellan medicine licentiaten Berghmans systerson grosshandlaren Ernst Cantzler samt hans afidna systerdotter fru Sophie Louise Theorells, född Cantzler, barn: landtbrukaren Carl Henrik Axel Theorell, fröken Sofia Lovisa Wilhelmina Theorell och fru Anna Fredrika Spolander, född Theorell.

Med undantag dels af de utaf L. Larsson den 3 oktober 1905 utfärdade två skuldebrefven å sammanlagdt 125,000 kronor jämte ränta, af hvilka dock det ena å 25,000 kronor med ränta öfverlämnats till Sällskapet »Vänner till Pauvres Honteux» (se likvidräkningen med detta sällskap), dels ock af depositionsbevis af Skandinaviska Kreditaktiebolaget (Skånes Enskilda bank) å tillhopa 17,100 kronor med ränta, hafva boets värdehandlingar realiserats, därvid likväl bortsedt från vissa kontant influtna fordringar. I förevarande afseende tillåter jag mig hänvisa till hoslagda af Aktiebolaget Georg Strandberg afgifna redovisning med bilagor.

På sätt närmare framgår af min redovisningsräkning jämte bilagor hafva de penningebelopp, som enligt medicine licentiaten Berghmans testamenten skolat utgå till andra än Kungl. Biblioteket och vissa lifräntetagare, om hvilka här nedan vidare förmåles, efter afdrag af stämpelmedel utbetalts till vederbörande. Följande belopp hafva utgifvits, nämligen:

till grosshandlaren Ernst Cantzler	kr.	55,899,63
» landtbrukaren Carl Henrik Axel Theorell	»	37,808,33
» fröken Sofia Lovisa Wilhelmina Theorell	»	47,384,94
» fru Anna Fredrika Spolander, född Theorell	»	37,808,33
» Sällskapet »Vänner till Pauvres Honteux»	»	71,273,71
(jämte ofvan omförmälda skuldbref å 25,000 kronor med ränta)		

Transport kr. 250,174,94

	Transport kr. 250,174,94	
till advokatfiskalen P. R. B. Bergström	»	9,378,17
» fru Sigrid Agneta Lönnroth, född Sundholm	»	9,570,17
(däraf dock 192 kronor enligt särskild utfästelse)		
samt till fru Sigrid Sköldberg Pettersson	»	4,875,93
Summa kronor		273,999,21

Jag tillåter mig jämväl fästa uppmärksamheten därå, att de lifräntor å sammanlagdt 2,100 kronor årligen, som enligt 1899 års testamente punkt 17 A) skola tillkomma fyra namngifna personer, blifvit af mig till vederbörande utbetalda för fjärde kvartalet 1910 samt första och andra kvartalen 1911.

Vidkommande öfriga af mig för boets räkning verkställda utbetalningar synes vara tillfyllest att hänvisa till min redovisningsräkning jämte den i samma räkning omförmälda, af fröken Theorell såsom föreståndarinna för den afidnes hus afgifna redovisning, som med därtill hörande bilagor närslutes.

Af de åberopade redovisningshandlingarna lär framgå, att boets kända skulder, hvartill då gifvetvis ej hänföras till betalning icke förfallna utskylder, äro guldna. I detta sammanhang må nämnas, att jag med landtbrukaren Theorell inledt ännu ej afslutade underhandlingar om stärbhusets frigörande från den af medicine licentiaten Berghman den 9 december 1908 för landtbrukaren Theorell ingångna borgen, hvarom i bouppteckningen närmare förmäles. I fråga om medicine licentiaten Berghmans i bouppteckningen jämväl omnämnda förbindelse af den 5 november 1903 till fru Lönnroth angående Nordisk Familjebok har uppgörelse träffats, på sätt den mellan henne och stärbhuset upprättade likvidräkning utvisar.

Ansökning om årsstämming å stärbhusets okände borgenärer har ingifvits till Stockholms Rådstufvurätt, men inställelsetiden är ej tilländalupen.

Utredningen lär följaktligen gifva vid handen, att jag numera har att till Kungl. biblioteket redovisa följande tillgångar i boet, nämligen: L. Larssons skuldsedel af den 3 oktober 1905 å 100,000 kronor jämte $4\frac{1}{2}\%$ ränta därå från den 30 juni 1911 med säkerhet af inteckningar i fasta egendomen Nr 33 vid Regeringsgatan i Stockholm, fyra depositionsbevis i Skandinaviska Kreditaktiebolaget (Skånes Enskilda Bank) å sammanlagdt

17,100 kronor med ränta från den 30 juni 1911, äfvensom hos mig inestående 2,559 kronor 56 öre.

Då det emellertid ännu återstår att erlægga utskylder för den afidne och stärbhuset för år 1911 samt för stärbhuset för år 1912, vore måhända lämpligast, om sistnämnda belopp reserverades och af mig mot redovisningsskyldighet användes till gäldande af omförmälda utskylder äfvensom för bestridande af oförutsedda utgifter för boet.

Stockholm den 8 augusti 1911.

Gustaf Hernmarck.

Den af kammarrättsrådet Gustaf Hernmarck afgifna redovisning för utredningen af medicine licentiaten Gustaf Schlegel Berghmans dödsbo varder härmed, å Kungl. bibliotekets vägnar, till alla delar godkänd.

Stockholm den 31 augusti 1911.

E. W. Dahlgren,
Riksbibliotekarie.

Till Kungl. Statskontoret har Kammarrättsrådet Gustaf Hernmarck i egenskap af utredningsman i boet efter afidne medicine licentiaten Gustaf Schlegel Berghman denna dag öfverlämnat nedan förtecknade värdehandlingar:

- 1) L. Larssons skuldförbindelse d. $\frac{3}{10}$ 1905 å kapital kr. 100,000:—
med hypotek af tre inteckningar i fasta egendomen nr 17 i kvarteret Trollhättan i Stockholm å tillhopa 100,000 kronor.
- 2) af Skånes enskilda bank utfärdade depositionsbevis:
 - a) ett af d. $\frac{2}{1}$ 1909 å kapital... kr. 3,000:—
 - b) ett » » $\frac{8}{4}$ » » » ... » 2,000:—
 - c) ett » » $\frac{15}{7}$ » » » ... » 3,000:— » 8,000:—
- 3) ett af Skandinaviska kreditaktiebolaget d. $\frac{5}{4}$ 1911 utfärdadt depositionsbevis å kapital » 9,100:—

intyga

Stockholm den 26 september 1911,

C. G. Sylvan.

Arvid Vide.

1. Die erste Aufgabe ist die, die in der ersten Aufgabe
2. Die zweite Aufgabe ist die, die in der zweiten Aufgabe
3. Die dritte Aufgabe ist die, die in der dritten Aufgabe
4. Die vierte Aufgabe ist die, die in der vierten Aufgabe
5. Die fünfte Aufgabe ist die, die in der fünften Aufgabe
6. Die sechste Aufgabe ist die, die in der sechsten Aufgabe
7. Die siebte Aufgabe ist die, die in der siebten Aufgabe
8. Die achte Aufgabe ist die, die in der achten Aufgabe
9. Die neunte Aufgabe ist die, die in der neunten Aufgabe
10. Die zehnte Aufgabe ist die, die in der zehnten Aufgabe